

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

diadromes@haniotika-nea.gr

editorial

Για τους γεννηθέντες μετά την μεταπολίτευση, ο φόβος είχε πάντοτε μια άλλη μορφή από αυτήν που είχαν γνωρίσει οι προηγούμενες γενιές, χωρίς πόλεμο και ουσιαστική πολιτική αστάθεια, χωρίς κίνδυνο της ζωής. Σαφώς και η οικονομική κρίση της περασμένης δεκαετίας ήταν κάτι άνευ προηγουμένου, της οποίας τον αντίκτυπο αναμένουμε να δούμε πώς θα καταγράψει η ιστορία του μέλλοντος.

Οι επιδημίες, ενώ επαναλαμβάνονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα, πάντα βρίσκουν τους λαούς απροετοίμαστους καθώς, ελλείψει θεραπειών, ο αόρατος εχθρός προελαύνει αφήνοντας πολυάριθμα θύματα σε κάθε του βήμα. Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, όπου η ελεύθερη και συνεχής μετακίνηση ανθρώπων αποτελεί τον κανόνα, είδαμε τον Covid-19 να εξαπλώνεται ταχύτατα σε όλο τον κόσμο, ενώ η γρήγορη ενημέρωση και τα κοινωνικά δίκτυα έφεραν εικόνες και δεδομένα από κάθε άκρη του κόσμου στις οθόνες μας. Όμως είναι γεγονός ότι ο συνεχής βομβαρδισμός με ειδήσεις που όχι μόνο καταγράφουν αλλά πολλές φορές γιγαντώνουν τη ζοφερή πραγματικότητα, μόνο χειρότερη μπορεί να κάνει την κατάσταση.

Γι' αυτόν τον λόγο, σήμερα οι "διαδρομές" εστιάζουν στις διεξόδους από την απομόνωση και στις αμέτρητες επιλογές που έχει όποιος επιθυμεί να αξιοποιήσει τον χρόνο αυτό δημιουργικά.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ. 2 ~ Πολιτισμός

σελ. 3 ~ Παιδότοπος

σελ. 4 - 5 ~ Πολιτισμός

από το σπίτι

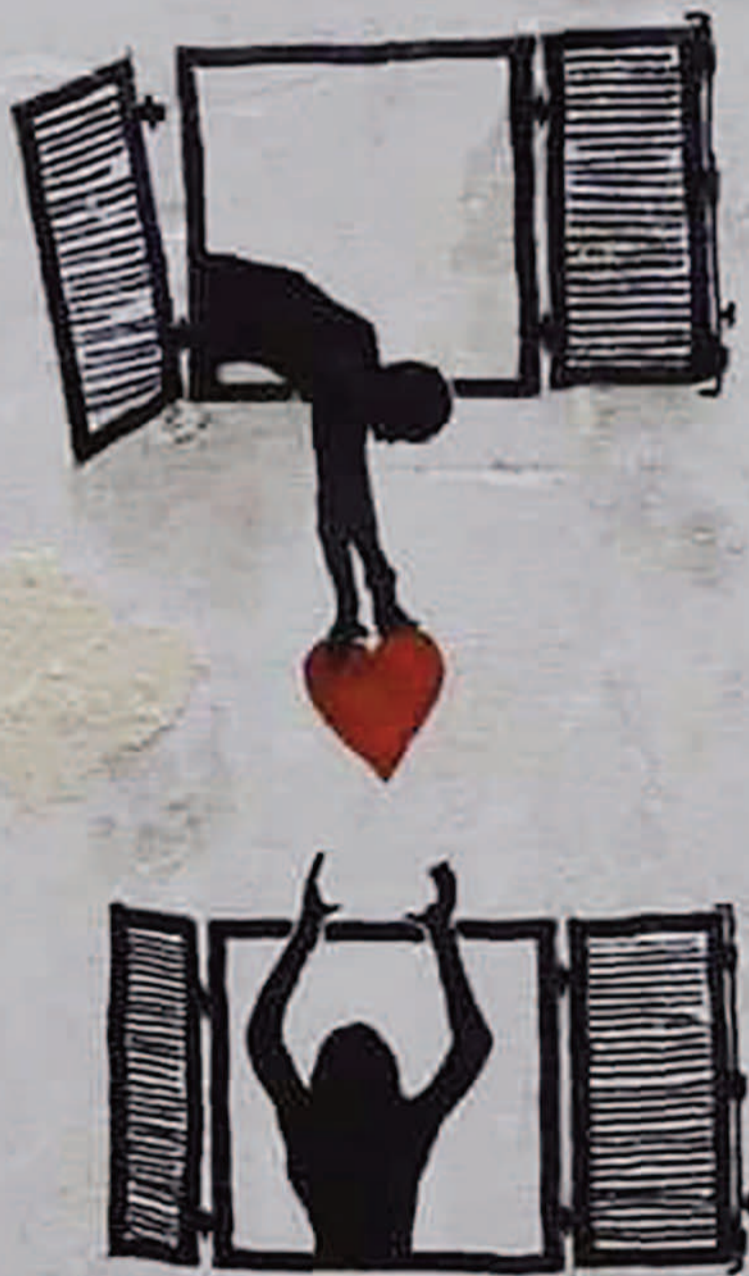
σελ. 6 ~ Το νεφέλωμα

της Λιμνοθάλασσας

σελ. 7 ~ Ιστορία της Ιατρικής

σελ. 8 ~ Υγεία & Βότανα

σελ. 9 ~ Αφορμή, Βιβλία

ΔΗΜΗΤΡΑ
ΒΑΛΑΒΑΝΗ
Νηπιαγωγός

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Όχι στην οθόνη - ναι στη δημιουργία

Όταν ήμασταν παιδιά είχαμε ελεύθερο χρόνο κι εκτός από τα παιχνίδια στις γειτονιές, που ήταν η βασική ενασχόληση ιδιαίτερα τους ανοιξιάτικους καλοκαιρινούς μήνες, έπρεπε να σκεφτούμε και να φτιάξουμε τα παιχνίδια μας με τα χέρια μας πολλές φορές!

Αι τώρα, που ξαφνικά τα σχολεία έκλεισαν, άραγε για πόσο και οι οργανωμένες δραστηριότητες σταμάτησαν και οι επαφές με πολύ κόσμο πρέπει να περιμένουν, τώρα τι κάνουμε; Τι πρέπει να κάνουμε για να εμποδίσουμε την εξάπλωση του ιού και μάλιστα με κορώνα, αλλά και να μην τρελαθούμε με δυο πιτσιρικάκια στο σπίτι που συνεχώς μας ζητάνε και κάτι, αφού εξαιτίας του τρόπου ζωής μας κι ο ελεύθερος χρόνος τους μάλλον οργανωμένος είναι; Αλλά και να μην πέσουμε φυσικά στην παγίδα της σαγηνεύτρας οθόνης και του tablet, που κάθομαι για λίγο και το αφήνω όταν τελειώνει η μπαταρία, αν και αυτό που φαντάζει η πιο εύκολη λύση!

Σε πρώτη φάση ψυχραιμία! Κι αφού ενημερωθώ κι εφαρμόσω όλα αυτά που θα εμποδίσουν στην εξάπλωση του ιού παίρνω χαρτί και μολύβι και καταγράφω με την οικογένεια ιδέες για να περάσω πιο ευχάριστα και δημιουργικά στο σπίτι ή έξω στη φύση. Αντί λοιπόν να γίνω ένας παθητικός δέκτης στην οθόνη και να αφήσω τον ελεύθερο μου χρόνο να φύγει ανεκμετάλλευτος γίνομαι δημιουργικός! Έχουμε και λέμε, λοιπόν:

Γίνομαι ζωγράφος

-Ανανεώνω ή δημιουργώ αν δεν έχω ήδη, μια γωνιά εικαστικών στο παιδικό δωμάτιο ή σε κάποια άλλη γωνιά του σπιτιού. Εκεί τα παιδιά μπορούν να γίνουν μικροί καλλιτέχνες και να φτιάξουν τον δικό τους πίνακα για το δωμάτιό τους, να ζωγραφίσουν μια μεγάλη χαρτόκουτα και να φτιάξουν σπιτάκι, να ζωγραφίσουν μια μπλούζα με ειδικά χρώματα για ύφασμα, να φτιάξουν κολάζ με παλιά περιοδικά και παραμύθια, να εικονο-

γραφίσουν τη δική τους ιστορία, να πειραματιστούν στην ζωγραφική με υλικά αντί για πινέλα, όπως ξυλάκια, μπατονέτες, βαμβάκι, σφουγγαράκια, φελλούς, οδοντογλυφίδες, κιμωλίες σε ζαχαρόνερο, να ντύσουν με την τεχνική ντεκουπάζ κουτιά παπουτσιών, ζωγραφική σε πέτρες ή σε γλάστρες, σε βαζάκια με ειδικά χρώματα για γυαλί.

Γίνομαι γλύπτης

-Ευκαιρία για να δουλέψω με τα χέρια μου, με πηλό φτιάχνω φιγούρες, πόνια για επιτραπέζια, χάντρες για κοσμήματα, φτιάχνω χαρτοποπλό με νερό, ξυλόκολλα και εφημερίδες ή χαρτί κουζίνας, φτιάχνω ζυμάρι και το χρωματίζω με κουρκουμά, πάπρικα και χυμό παντζαριού, μπορώ το ζυμάρι αν θέλω να το ψήσω, φτιάχνω και την κυρά-σαρακοστή μέρες που είναι.

Γίνομαι συγγραφέας

Στο χώρο του γραφείου, στον καναπέ, στο πάτωμα τα παιδιά συγκεντρώνονται για να διαβάσουν βιβλία, αλλά και να γράψουν το δικό τους σενάριο, να φτιάξουν το δικό τους κόμικ, να σκεφτούναινίγματα, να βγάλουν το δικό τους τραγούδι, λογο-

παίγνιο, να ασχοληθούν με δραστηριότητες δημιουργικής γραφής, να αλλάξουν το τέλος ενός γνωστού παραμυθιού και να δώσουν ένα ανατρεπτικό τέλος, να στείλω γράμμα στη γιαγιά και στη θεία. Αυτά μπορούν να γίνουν και με τα μικρότερα παιδιά που ακόμα δεν ξέρουν να γράφουν, απλά θα χρειαστούν τη βοήθεια μας.

Γίνομαι μάγειρας

Ανακαλύπτουμε νέες εύκολες, υγιεινές συνταγές και τις εκτελούμε. Φτιάχνουμε χρωματιστούς χυμούς με συνδυασμούς φρούτων και λαχανικών. Με σκούφους, ποδιές και μια κουζίνα που δεν μας νοιάζει αν θα γίνει χάλια δημιουργούμε! Αφήνουμε την φαντασία μας και πειραματιζόμαστε!

Γίνομαι κηπουρός

Αν έχετε κήπο, είναι ευκαιρία να τον καθαρίσετε και να φυτέψετε τα ανοιξιάτικα λουλούδια και λαχανικά. Αλλά ακόμα κι αν δεν υπάρχει κήπος, οι ζαρντινιέρες στο μπαλκόνι μπορούν να κάνουν τη δουλειά μας μια χαρά. Σκάβω, ξεχορταριάζω, φυτεύω, κλαδεύω, βάζω γλάστρες, φτιάχνω διακοσμητικά εξωτερικού χώρου με ξυλάκια και πέτρες. Ιδέα: παίρνω το τρύπιο καλσόν της μαμάς, το γεμίζω χώμα και σποράκια φακής ή σιτάρι, το δένω και το ποτίζω τακτικά. Έτσι θα έχω ένα χαριτωμένο αυτοσχέδιο φυτό.

Αυτές οι μέρες του ελεύθερου χρόνου είναι επίσης ευκαιρία να τακτοποιήσω το δωμάτιο μου, να χαρίσω ότι πια δεν μου χρειάζεται, να αλλάζω διακόσμηση με ευφάνταστους τρόπους, να παίξω πολλά επιτραπέζια, σκάκι, τάβλι, τραπουλόχαρτα, να ξεκινήσω ένα παζλ με πολλά κομμάτια, να μάθω κέντημα ή πλέξιμο, να παίξω τρίλιζα, όνομα-ζώα-φυτά, να οργανώσουμε βραδιές κινηματογράφου με ποπ-κορν, που θα καταλήξουν σε μαξιλαροπόλεμο!

Αυτά και πολλά-πολλά ακόμη μπορούν να γίνουν αυτές τις περιέργες μέρες, του τόσο ελεύθερου χρόνου και ...μην ξεχνάτε να κρατάτε ημερολόγιο. Αυτές τις μέρες σίγουρα θα τις θυμόμαστε στο μέλλον!

γιορταζουν

22/3

Δρόσος,

25/3

Ευάγγελος,
Ευαγγελία

26/3

Σύλας,
Σύλα,

27/3

Λυδία,
Λήδα,
Ματρώνα,
Ματρώνα

Σταγόνες Χανιώτικης Ιστορίας

ΑΓΓΕΙΛΑΟΣ Κ. ΑΛΙΓΙΖΑΚΗΣ*

Το Βαλς των ποιητών

Ο μεσήλικας ευπατρίδης με το άσπρο πουκάμισο, το καφέ παντελόνι, το λεπτό μαύρο μουστάκι και τα γυαλιά προσκάλεσε για χορό την λεπτοκαμωμένη κυρία με το σκούρο γκρι ταγιέρ, τα μαύρα μάτια και το καρέ γκριζο μαλλί. Στο πικ-απ το «Δεύτερο βαλς» του Σοστάκοβιτς άρχισε τους μελωδικούς κυματισμούς του και το ζευγάρι άρχισε να στροβιλίζεται στην πίστα, πρώτα αργά μετά πιο γρήγορα, καθώς ο ρυθμός ζωήρευε. Συνεπαρμένοι από το χορό στην αρχή δεν μιλούσαν, αλλά σύντομα μίλησαν οι ψυχές τους. Πρώτος μίλησε ο καθαλιέρος:

«Στα χρόνια των παπούδων μας οι μύλοι του νησιού μας είχαν φτερά, αυτά που ο δον Κικώτης νόμιζε χέρια γιγάντων. Τώρα είναι ασάλευτα.

Οι γείτονές μας θριαμβολογούν που επαληθεύτηκαν οι λογικές τους ερμηνείες. Δεν υποπεύονται πόσο μίζερη έγινε η ζωή μας με τους ανάπηρους ανεμόμυλους».

Η ντάμα απάντησε:

«Ας έχουμε επίγνωση της ανεπάρκειάς μας Ας μην ταυτίζουμε το γήρας μας μ' αυτό του Κόσμου Μην όλα τα μετράμε με τα μέτρα μας.

Γεγονός πως φεύγουμε αδικαίωτοι Όμως οι δρόμοι καθόλου δεν τελειώνουν Τα οράματα θα συνεχίσουν την τροχιά τους κι οι εξεγέρσεις αλληπάλληλες σαν τις εκρήξεις του άστρου της ημέρας αέναα θα ξεσπούν.

Όλα θα οικοδομούνται και χωρίς εμάς Όλα θα βαίνουν στην αρχή τους και στο τέλος τους Χωρίς εμάς».

«Μικρές Καθημερινές Στιγμές», Βικτωρία, «αναζητώ τον Άνθρωπο και τον Θεό», είπε ο Γιώργης.

«Μειλίγματα», Γιώργη, «Μειλίγματα από την προσωπική μου ζωή στον πόλεμο, στον εμφύλιο και στην εξορία», απάντησε η Βικτωρία. Η ένταση της μουσικής αυξήθηκε μαζί και ο ρυθμός. Το ζευγάρι άρχισε να κάνει γρήγορες στροφές.

«Ξέρεις, οι μύλοι σου είναι καθαφικοί, με στοιχεία καρυωτακικής σάτιρας και σολωμικά μεταφυσικά πετάγματα. Τελικά, είσαι ο δον Κικώτης της ποίησης με τη μοναξιά των ονειρών σου», είπε η Βικτωρία.

«Κι εσένα ο Μαγιακόφκι και ο Ρίτσος εμπνέουν τους στίχους σου. Μ' αρέσει το όραμά σου και ο ποιητικός σου αγώνας για έναν καλύτερο κόσμο. Αξίζει, όμως, αφού θα «φεύγουμε αδικαίωτοι;», είπε ο Γιώργης.

«Δες «πόσο μίζερη είναι η ζωή μας με τους ανάπηρους ανεμόμυλους», απάντησε η Βικτωρία...

...Η μουσική σταμάτησε, μαζί και η ονειροπόληση. Δυο φωτογραφίες είχαν ξυπνήσει τη φαντασία του νου, ο ευπατρίδης ποιητής Γιώργης Μανουσάκης και η δαντελένια αγωνίστρια ποιήτρια Βικτωρία Θεοδώρου. Συνοδοιπόροι στον χρόνο και στον τόπο, τα Χανιά, ανήκαν σε διαφορετικές ποιητικές γενιές, ο Μανουσάκης στη δεύτερη μεταπολεμική και η Θεοδώρου στην πρώτη μεταπολεμική. Και οι δυο διακρίνονταν για τη σεμνότητά τους και το λυρισμό τους κι όπως όλοι μεγάλοι ποιητές ήθελαν να φτιά-

ξουν με τη τέχνη καλύτερους ανθρώπους κι έναν καλύτερο κόσμο, ενώ οι ίδιοι έβρισκαν καταφύγιο στην ποίηση, όπως είχε πει και η Βικτωρία Θεοδώρου.

ΥΓ1. Οι «Μικρές Καθημερινές Στιγμές» είναι ποιητική συλλογή του Γιώργη Μανουσάκη και τα «Μειλίγματα» είναι ποιητική συλλογή της Βικτωρίας Θεοδώρου.

ΥΓ2. Αφιέρωμα για την παγκόσμια ημέρα ποίησης.

*Ο κ. Αγγελίαος Κ. Αλιγζάκης είναι ιατρός ορθοπαιδικός, πολιτισμολόγος

διαδρομές

τεύχος 874

Εβδομαδιαίο Πολιτιστικό Ένθετο
της εφημερίδας «Χανιώτικα Νέα»

Παιδότοπος

ΒΑΓΓΕΛΗΣ
Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ
kakatsakis@sch.gr

Στ2 τάξη 11ου Δημ. Σχ. Χανίων

Οι ήρωες του 1821 τα πρότυπα μας

Καλοί μου φίλοι, καλό Σαββατοκύριακο!
Πρότυπά μας οι ήρωες και οι ηρώιδες του 1821... Ο Κολοκοτρώνης, η Μπουμπουλίνα και οι άλλοι(ες) που αγωνίστηκαν για να είμαστε εμείς σήμερα ελεύθεροι! Αυτό είναι που μας λένε, κώρια όλα τ' άλλα, τα παιδιά της Στ2 τάξης του 11ου Δημ. Σχολείου Χανίων με τις εργασίες που ετοίμασαν στην τάξη τους, με τη δασκάλα τους, την κυρία Ναυσικά Καραγιάννη, πριν κλείσουν τα σχολεία, λόγω κορωνοϊού, και που έφτασαν στον Παιδότοπο χάρις στη διευθύντριά τους, τη γνωστή τοις πάσι και για την ευρύτερη κοινωνική προσφορά της Μαρία Κληματοάκη. Αισιοδοξίας το ανάγνωσμα επί τη 199η Επετειώ της Εναρξης του Αγώνα των προγόνων μας για την Ελευθερία, λοιπόν! Κανένας πανικός για τον κορωνοϊό κι όσο για τα συμβαίνοντα στον Εβρο, έχουν γνώση οι φύλακες! Από καρδιάς οι ευχαριστίες μου καλές μου συναδέλφισσες για την ανταπόκριση στην πρότασή μου και καλά μου Εκτάκια για τις υπέροχες εργασίες σας.
Ζήτω η Ελλάδα μας!

Σας χαιρετώ με αγάπη όλους!
Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης, δάσκαλος

[...] Ας βρεθούμε μπροστά στον Αθανάσιο Διάκο την στιγμή που, μπροστά στη μεγάλη θυσία, απαντά στον Ομέρ Βρυώνη, "Εγώ Γραικός γεννήθηκα, Γραικός θε να πεθάνω"... Ας βρεθούμε στο διάσπαρτο από πτώματα Ελλήνων και Τουρκοαιγυπτίων, πεδίο της Μάχης στο Μανιάκι, την στιγμή που σπκώνουν τον νεκρό Παπαφλέσσα κι ο Ιμπραήμ σκύβει και τον φιλά στο μέτωπο από θαυμασμό... Τελικά σε αυτό τον αγώνα είχε δικίο ο Κολοκοτρώνης όταν έλεγε ότι ήταν θέλημα θεού να νικήσουν οι Έλληνες... « Είναι κοντά μας και βοηθάει, γιατί πολεμάμε για την πίστη μας, για την πατρίδα μας, για τους γέρους γονιούς, για τα αδύνατα παιδιά μας, για την ζωή μας, την λευτεριά μας... Και όταν ο δίκαιος Θεός μας βοηθάει ποιος εχθρός μπορεί να μας κάνει καλά...». Ας ελπίσουμε και σήμερα, που όλος ο κόσμος υποφέρει από την αβεβαιότητα για την εξάπλωση του θανατηφόρου ιού ,να γίνει ένα θαύμα και να βγούμε όλοι νικητές. Γιατί η ανθρώπινη ζωή είναι αυτή που αξίζει περισσότερο από όλα τα άλλα

Κλέβης Μπαλλιού

[...] Αν εγώ ήμουν κάποιος ήρωας της Ελληνικής επανάστασης του 1821 θα ήθελα να ήμουν ο Κάρολος Φαβιέρος. Ήταν ένας από τους σημαντικότερους φιλέλληνες της επανάστασης. Πήρε ενεργά μέρος στον αγώνα στο πλευρό των Ελλήνων αποδεικνύοντας έμπρακτα τόσο την πίστη του στις αρχές της Ελληνικής επανάστασης όσο και τον θαυμασμό του στις αξίες του ελληνικού πολιτισμού. Ο Κάρολος Φαβιέρος επίσης ήταν διοικητής και στρατηγός του ελληνικού και τακτικού στρατού πράγμα πολύ σημαντικό για τον ελληνικό αγώνα. Κατά την γνώμη μου οφείλουμε ένα μεγάλο ποσοστό της ελευθερίας μας στις διάφορες φιλελληνικές οργανώσεις που ιδρύθηκαν τότε στην Ευρώπη και όχι μόνο

Νικόλας Μακρής - Τσαλίκης

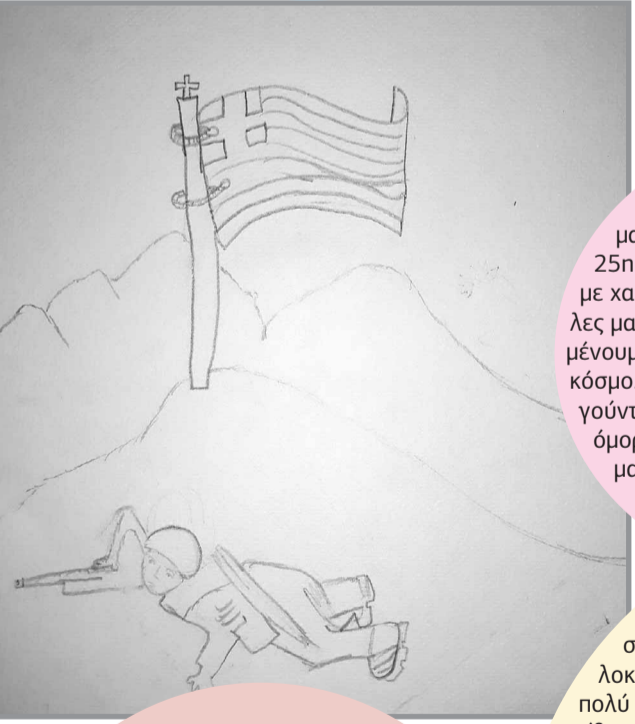

Επιλέγω την Μπουμπουλίνα επειδή η ζωή της μου φάνηκε ευχάριστη και εύκολη. Είχε πολλά χρήματα, είχε παντρευτεί 2 φορές και είχε 6 παιδιά. Αν και δεν θα ήθελα να είχα τόσα παιδιά, τη θαυμάζω πολύ. Βοήθησε πολύ την επανάσταση δίνοντας χρήματα για εργαλεία πολέμου και καράβια. Εκρυβε όπλα στο υπόγειο του σπιτιού της και ήταν η μόνη γυναίκα που μυστήθηκε στη Φιλική Εταιρεία. Αρνήθηκε να δώσει στο γιο της χρήματα από την περιουσία της, ώστε η ίδια να βοηθήσει την Ελληνική Επανάσταση. Επίσης δεν έχασε τα χρήματα της, γιατί τα διαχειρίστηκε με πολύ σωστό τρόπο. Θεωρείται μια από τις δυο πιο σημαντικές γυναίκες της Επανάστασης.

Ερωφίλη Στουρνάρα

[...] Αν ήμουν ήρωας της επανάστασης του 1821 θα ήθελα να ήμουν ο Κωνσταντίνος Κανάρης. Είχε αγάπη και πάθος για την πατρίδα του και επιθυμούσε την απελευθέρωσή της. Παρόλο που έκανε εμπορικά ταξίδια με την έναρξη της επανάστασης, άρχισε να ειδικεύεται στα πυρπολικά και αναδείχθηκε σ' έναν από τους πιο πολύτιμους πυρπολιτές του ελληνικού στόλου. Τον θαυμάζω γιατί ήταν τολμηρός και ριψοκίνδυνος και δεν δίσταζε να πολεμήσει τον εχθρό ακόμα και σε περιπτώσεις που ο στόλος του ήταν λιγότερος και πιο αδύναμος απ' του εχθρού. Ένα από τα πιο σημαντικά και τολμηρά εγχειρήματά του ήταν η επιχείρηση εναντίον του αιγυπτιακού στόλου. Ακόμα μ' εκφράζει επειδή εκτός του ότι ήταν υπερήρωας στον αγώνα ήταν και εξαιρετικός πολιτικός άνδρας μετέπειτα. Μακάρι να υπήρχαν τέτοιοι άνθρωποι με τέτοιο σθένος και δύναμη ψυχής και στις μέρες μας.

Πέτρος Καφεσάκης

Όπως κάθε χρόνο, το σχολείο μας, κάνει διάφορες εκδηλώσεις για την 25η Μαρτίου έτσι και φέτος ετοιμαζόμαστε με χαρά και προσμονή. Οι αγαπημένες δασκάλες μας οργάνωσαν ένα θεατρικό το οποίο περιμένουμε όλοι με αγωνία να παιχτεί μπροστά σε κόσμο. [...] Τα συναισθήματα που μας δημιουργούνται με αυτό το θεατρικό είναι πολύ όμορφα, γιατί εξαιτίας αυτού του αγώνα είμαστε εμείς σήμερα ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ....

Ιωάννα Μπατάκη

Ένας ήρωας της επανάστασης του 1821 που θαυμάζω είναι ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης. Διέθετε μοναδικό στρατηγικό νου και ήταν πολύ έξυπνος. Ο Κολοκοτρώνης δεν ήταν διπλωμάτης, ήταν ατίθασος και δεν συμβιβάζοταν, είχε όμως σπουδαία πολιτικά χαρίσματα... Τον θαυμάζω γιατί δεν φοβήθηκε ποτέ του στη μάχη, παρ' ότι ήρθε αμέτρητες φορές πρόσωπο με πρόσωπο με το χάρο. Δεν φοβήθηκε ούτε όταν οι Έλληνες τον καταδίκασαν σε θάνατο. Το μόνο που φοβόταν ο Κολοκοτρώνης ήταν η δική του, αυτό που έζησε στη διάρκεια του αγώνα. Για αυτό και επέλεξε να τονίσει στη μεγάλη του ιστορική ομιλία στην Πνύκα στους μαθητές την αξία της ενότητας, ζητώντας τους να αποστρέφονται τη δική του, εξαιτίας της οποίας τόσα υπέφερε ο ελληνικός λαός. Ήταν ένας ήρωας που είχε διδάξει θάρρος τολμώντας να πάρει μια απόφαση ενός ολόκληρου λαού στις πλάτες του χωρίς προσωπικό όφελος. Ήταν ΗΓΕΤΗΣ γιατί άνοιξε δρόμους για το κοινό καλό χωρίς να υπολογίζει κόστος και απώλειες. Ήταν ΗΓΕΤΗΣ γιατί έμπνευσε όχι μόνο στην εποχή του αλλά και στις γενιές του μέλλοντος. Αυτός ήταν ο Κολοκοτρώνης.

Χαράλαμπος Μαρής

Αν ήμουν ηρώδα του 1821 θα ήθελα να είμαι η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, γιατί ήταν μια από τις σημαντικότερες ηρώιδες της ελληνικής επανάστασης. Ήταν η μόνη γυναίκα που ξόδεψε όλη της την περιουσία στον αγώνα και στην Ελλάδα δίνοντας λεφτά και παραχωρώντας τα πλοία της στους αγωνιστές. Ήταν από τις μόνες γυναίκες που είχε το θάρρος να πολεμήσει με τους συμπατριώτες της ενώ οι άλλες κάθονταν δειλές στα σπίτια τους. Η θέληση, η βοήθεια και η πίστη της για απελευθέρωση βοήθησαν τόσο την Ελλάδα όσο και ολόκληρη την Ευρώπη να αντισταθεί και να βοηθήσει στον αγώνα.

Ανδριανή Βασιλομανωλάκη

Αν ήμουν ηρώδα του 1821 θα ήθελα να ήμουν η θαρραλέα και τολμηρή Μπουμπουλίνα. Την επέλεξα επειδή ήταν μια από τις κορυφαίες γυναίκες μορφές της Ελληνικής Επανάστασης. Συμμετείχε ενεργά στον Εθνικό ξεσηκωμό των Ελλήνων. Ήταν η επιβλητική καπετάνισσα που πήρε μέρος σε πολλές ναυμαχίες εναντίον των Τούρκων.

Μελίνα Μαλιαρού

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ... ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ

Πολιτισμός από το σπίτι

Διέξοδο από την απομόνωση, με ταινίες, βιβλία, ψηφιακές περιηγήσεις σε μουσεία, εκθέσεις και μνημεία προσφέρουν πολλοί πολιτιστικοί φορείς στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Τα μεγαλύτερα μουσεία του κόσμου έχουν ανοίξει τις ψηφιακές τους πύλες και σας περιμένουν να ανακαλύψετε τις συλλογές τους. Εμείς, στο σημερινό μας αφιέρωμα, θα σας δώσουμε κάποιες προτάσεις που αφορούν κυρίως την εγχώρια και τοπική πολιτιστική παραγωγή που ανακαλύψαμε ότι διατίθεται ψηφιακά. Αφού λοιπόν “μένουμε μέσα” ας φέρουμε το έξω μέσα και ας περάσουμε καλά!

“Εαρινή συμφωνία” (1886) του Νικόλαου Γύζη, από τη μόνιμη συλλογή της Εθνικής Πινακοθήκης.

ΤΑΙΝΙΕΣ - ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Σε αυτή τη δύσκολη περίοδο για όλους, το **Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού** προσπαθεί με τον δικό του τρόπο να στηρίξει τον κόσμο που βρίσκεται στο σπίτι, ανταποκρινόμενο στην πρωτοβουλία, του υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, #DigitalSolidarityGR.

Το κοινό μπορεί να παρακολουθήσει δωρεάν τα παρακάτω ντοκιμαντέρ στην ιστοσελίδα <http://films.ime.gr/>:

- Μίλτος... Μία Πόλις σε Τέσσερις Διαστάσεις: Ημίωρο ντοκιμαντέρ που απέσπασε το 1ο βραβείο στο 5ο Φεστιβάλ Αρχαιολογικού Φιλμ στην Αμιένη της Γαλλίας (Cinquieme Festival du Film d' Archeologie d' Amiens). Το ντοκιμαντέρ έχει αρχαιολογικό περιεχόμενο και ένα μεγάλο μέρος του βασίζεται σε τρισδιάστατες αναπαραστάσεις των κυριότερων δημόσιων κτηρίων της Μιλήτου.

- Μικρά Ασία... Αναζητώντας Όσα δεν Έσβησε ο Χρόνος: Οδοιπορικό στη Μικρά Ασία, το οποίο αποτελείται από τέσσερα ημίωρα ντοκιμαντέρ. Μέσα από τον διάλογο δύο ψυχών που αναζητούν τις ρίζες τους περιηγούμαστε είκοσι πόλεις των μικρασιατικών παραλίων - από την Ασοσ έως τα Μύρα- και ανακαλύπτουμε την ιστορία τους διαχρονικά. Η σειρά εμπλουτίζεται με τρισδιάστατες αναπαραστάσεις μνημείων.

- Το Κερί που δε Σβήνει... Στα Χνάρια του Χριστιανισμού της Μικράς Ασίας: Ημίωρο οδοιπορικό στα χριστιανικά μνημεία των μικρασιατικών παραλίων και την ιστορία τους, από τους Πρωτοχρη-

ΜΟΥΣΙΚΗ

Η μουσική είναι εύκολα προσβάσιμη γενικά, μέσω διαδικτύου, ωστόσο εντοπίσαμε κάποιες ενδιαφέρουσες πρωτοβουλίες που έχουν πάρει Χανιώτες καλλιτέχνες, για να μας βοηθήσουν να γεμίσουμε τις ώρες μας με την παρέα τους.

“**Ωδική Βοήθεια για τις δύσκολες στιγμές**” είναι έτοιμοι να προσφέρουν και αυτό το Σάββατο ο Γιάννης Γιαννακάκης (κιθάρα) και ο Ιάκωβος Σουργουσιδής (μπουζούκι) μέσα από το youtube και το facebook. Πέρα από το έργο που προσφέρει στον Δήμο Χανίων ως αντιδήμαρχος Πολιτισμού, ο Γιάννης Γιαννακάκης είναι εδώ και χρόνια γνωστός στην πόλη μας για τις μουσικές του πρωτοβουλίες με τους Passerpartout, τους Καθ' ωδών κ.ά., οπότε δεν θα μπορούσε να μείνει αμέτοχος στην κατάσταση που έχει διαμορφωθεί. «Φτιάξτε μεζεδάκια, βάλτε κρασάκι και συνδεθείτε να τραγουδήσουμε παρέα» λένε οι δύο μουσικοί, οι οποίοι στην διαδικτυακή τους συναυλία της περασμένης εβδομάδας κατάφεραν να ξεπεράσουν τις 29 χιλιάδες προβολές!

Επίσης, το Χανιώτικο συγκρότημα “**Χαλικούτρες**” διαθέτει ελεύθερα τα 13 τραγούδια του νέου του cd “**Σήματα**”, το οποίο αναμένεται να κυκλοφορήσει στη φυσική του μορφή στο προσεχές μέλλον.

Οι Halicuti Band είναι: Νίκος Αναστασάκης: Μπάσο, Μανώλης Ανδρουλάκης: Ακορντεόν / Τραγουδι, Δήμος Δημητρίου: Κιθάρα, Μάριος Ιωαννίδης: Τύμπανα, Βασίλης Πιστώνης: Ηλεκτρική κιθάρα / Φωνητικά, Νάσος Τριανταφύλλου: Βιολί.

Μπορείτε να βρείτε τα τραγούδια τους εδώ: https://www.youtube.com/playlist?list=PLpw_KBcwwGjBc9m4fjSubLwgXSsFbYgzq

ΒΙΒΛΙΑ

Τα βιβλία ήταν ανέκαθεν ο καλύτερος τρόπος να ταξιδεύει κανείς και να γνωρίζει άλλους τόπους, χρόνους, ανθρώπους και καταστάσεις, με όχημα την αφήγηση, την ιστορία, τη φαντασία! Στις μέρες της απομόνωσης στο σπίτι, τα βιβλία είναι το καλύτερο φάρμακο ενάντια στην ανία και όταν τα αποθέματα στα σπίτια μας εξαντλούνται (πιθανόν εν τέλει πιο γρήγορα από τα χαρτιά υγείας!) ευτυχώς, στο internet υπάρχουν αμέτρητες επιλογές για να εμπλουτίσουμε δημιουργικά τον χρόνο μας.

Η **Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας** προσφέρει στο κοινό πιλοτικά το Ηλεκτρονικό Αναγνώστηριο, μία νέα ψηφιακή υπηρεσία, η οποία δίνει τη δυνατότητα στους πιστοποιημένους χρήστες να διαβάζουν δωρεάν ελληνόγλωσσα ηλεκτρονικά βιβλία, για συγκεκριμένη χρονική περίοδο, οπουδήποτε και αν βρίσκονται, μέσα από τον υπολογιστή, το tablet ή το smartphone. Βέβαια για να εγγραφεί κανείς ως πιστοποιημένος χρήστης πρέπει να συνδεθεί μέσω taxisnet, να δώσει το ΑΜΚΑ του και να ακολουθήσει τη διαδικασία που απαιτείται, η οποία διαπιστώσαμε ότι είναι αρκετά χρονοβόρα. Ωστόσο, όποιος ακολουθήσει τη διαδικασία και γίνει πιστοποιημένος χρήστης, θα έχει στη διάθεσή του 2.500 τίτλους!

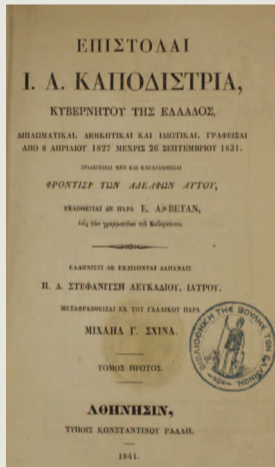
Επίσης, σειρά ψηφιακών βιβλίων, εκθέσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων προτείνει, στο πλαίσιο της εκστρατείας “μένουμε στο σπίτι”, το **Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων** για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία.

«Ακολουθώντας τις οδηγίες των ειδικών επιστημόνων και των αρμόδιων Αρχών για την προστασία όλων μας από τον κορονοϊό, “μένουμε σπίτι” και σας προσκαλούμε να περιηγηθείτε ψηφιακά στον κοινοβουλευτισμό, τη δημοκρατία και την ιστορία» αναφέρει σε ανακοίνωσή του το Ίδρυμα της Βουλής <http://foundation.parliament.gr/>. Ανάμεσα στα βιβλία που διατίθενται, ξεχωρίσαμε τις επιστολές του Καποδίστρια, τις επιφυλίδες του Μάριου Πλωρίτη αλλά και το “Περικλέους Επιτάφιος” του Θουκυδίδη.

<http://foundation.parliament.gr/central.aspx?slid=1131435112016461465276>

Στο ίδιο site θα βρείτε επίσης ψηφιακές εκθέσεις <http://foundation.parliament.gr/central.aspx?slid=11114691125216461459004> και ψηφιακά εκπαιδευτικά προγράμματα και δραστηριότητες

<http://foundation.parliament.gr/central.aspx?slid=110133519>

1516461450378

Για τακτικότερη ενημέρωση, το ΙΒΚΔ μας καλεί να το ακολουθήσουμε στο φέισμπουκ (@idrimavoulis) <https://www.facebook.com/idrimavoulis/> και εύχεται «να συναντηθούμε σύντομα στις εκδηλώσεις, στις εκθέσεις και στα εκπαιδευτικά μας προγράμματα».

Ελεύθερα ψηφιακά βιβλία μπορείτε να βρείτε στην **Ανοιχτή Βιβλιοθήκη** (<https://www.openbook.gr>) ένα αποθετήριο με χιλιάδες ελληνικά ψηφιακά βιβλία που είναι ελεύθερα πνευματικών δικαιωμάτων (public domain) ή που διανέμονται ελεύθερα και νόμιμα στο διαδίκτυο από τους δημιουργούς / τους εκδότες.

Τέλος, εάν απολαμβάνετε την **ψηφιακή αφήγηση**, μπορείτε να ακούσετε το αυτοβιογραφικό μυθιστόρημα της Αλκίς Ζήν “Με μολύβι φάμπερ νουμερο 2” στο soundcloud των εκδόσεων **Μεταίχμιο**

(<https://soundcloud.com/metaichmio/sets/1anggzuaaap?fbclid=IwAR0wczOmCilxBtFmlSxx3zCqSm9HOcjrQkJsRONT27uaprewN6kllLqxpY>) όπου υπάρχουν και κάποιες ακόμα επιλεγμένες εκδόσεις.

Και για να κλείσουμε με μία καθαρά τοπική πρόταση, το **Μουσείο Τυπογραφίας Γιάννη και Ελένης Γαρεδάκη** διαθέτει δωρεάν για το διάστημα που θα είναι κλειστό δύο από τις εκδόσεις του.

Η πρώτη έκδοση είναι το βιβλίο του Μιχάλη Γρηγοράκη “Το Τυπογραφείο της Μεγάλης Κρητικής Επανάστασης 1866 – 1869”, που είχε κυκλοφορήσει από την εφημερίδα “Χανιώτικα νέα” το 2004 και διατίθεται στο πωλητήριο του Μ.Τ. Πρόκειται για την ιστορία του πρώτου επαναστατικού τυπογραφείου που δημιουργήθηκε στην Κρήτη και εγκαταστάθηκε στα Σφακιά, για να τυπώνεται η επαναστατική εφημερίδα “Κρήτη - Ελευθερία ή Θάνατος”.

Και για να μην ξεχνάμε τους μικρούς μας φίλους, το Μουσείο Τυπογραφίας διαθέτει το παραμύθι “Τ’ αποτυπώματα μιας κουκίδας, ή αλλιώς, Μια κουκίδα στο Μουσείο Τυπογραφίας” της Μάρως Θεοδωράκη σε εικονογράφηση Λίλας Καλογερά. Στο παραμύθι αυτό είναι βασισμένο το ομώνυμο και πολύ αγαπημένο από τους μικρούς του επισκέπτες, εκπαιδευτικό πρόγραμμα του μουσείου, για παιδιά νηπιαγωγείου, Α’ και Β’ Δημοτικού.

Μπορείτε να βρείτε τα link για τις εκδόσεις εδώ: <http://www.typography-museum.gr/kleistogiatokoinotomouseio/>

στιανικούς χρόνους μέχρι και τις αρχές του 20ού αιώνα. Σε τρισδιάστατη αναπαράσταση έχουμε την ευκαιρία να θαυμάσουμε την εκκλησία της Κοίμησης της Θεοτόκου στη Νίκαια της Βιθυνίας, που καταστράφηκε ολοσχερώς τη δεκαετία του '20.

- Θαλάσσιοι Δρόμοι - Κύπρος: Στο ωραίο ντοκιμαντέρ η Κύπρος μάς αποκαλύπτεται σταδιακά, όπως ακριβώς αναδύεται από τη θάλασσα. Οι μύθοι, η ιστορία της, ο φυσικός της πλούτος, οι άνθρωποι, η δύναμη της θάλασσας που την περιβάλλει συνθέτουν το ψηφιδωτό ζωής και εξέλιξης ενός τόπου με ισχυρές παραδόσεις κι ενός λαού με τεράστια αποθέματα ψυχικής δύναμης.

- Τα Λιμάνια της Πορφύρας: Το ντοκιμαντέρ ζωντανεύει τα ταξίδια των Ελλήνων, από τη μινωική ακόμη εποχή, στο Λίβανο, τη χώρα των Φοινίκων, ένα από τα σπουδαιότερα εμπορικά κέντρα της Μεσογείου.

- Ερμολόγους Οίκος: Δραματοποιημένη ταινία μικρού μήκους διάρκειας περίπου 9 λεπτών, που αναπαριστά μια τυπική κατοικία στην Πρίνη των Ελληνιστικών χρόνων, με χρήση αποκλειστικά και μόνο τρισδιάστατων γραφικών. Βασίζεται στις έρευνες του καθηγητή του Πανεπιστημίου του Βερολίνου Δρ. Wolfram Hoerfner. Η ταινία βραβεύτηκε στο ετήσιο φεστιβάλ αρχαιολογικών ταινιών και βίντεο «The Archaeology Channel International Film and Video Festival» του Όρεγκον.

Το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Χανίων προσπαθεί να κρατήσει την επαφή με τους φίλους του, δημιουργώντας μία online κινηματογραφική λέσχη, προσβάσιμη σε όλους τους φίλους του.

Όπως αναφέρεται στη σχετική ανακοίνωση, «προχωράμε στην δημιουργία της onlineλέσχης cffcineclub. με καθημερινή προβολή 9 με 9:30 μ.μ. ταινιών μικρού μήκους από την σελίδα μας στο facebook και το κανάλι μας στο Youtube.

Ξεκινάμε μια λέσχη με μικρού μήκους ταινίες. Ντοκιμαντέρ, μυθοπλασίας, animation. Ταινίες για μικρούς και μεγάλους. Ταινίες που δημιούργησαν μαθητές και εκπαιδευτικοί των Χανίων στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Χανίων. Αλλά και ταινίες που δημιούργησαν μαθητές απ' όλη την Ελλάδα.

Παράλληλα θα προβάλουμε ταινίες επαγγελματιών και ερασιτεχνών δημιουργών από την Ελλάδα και τον κόσμο. Ταινίες κλασικές αλλά και σύγχρονες. Ταινίες που μας παραχωρούν οι δημιουργοί και οι παραγωγοί τους σπριζοντας την όλη προσπάθεια.

Ραντεβού στις 9 κάθε βράδυ για μια ημίωρη προβολή επιλεγμένων ταινιών μικρού μήκους από την σελίδα του φεστιβάλ στο facebook και από το κανάλι του στο Youtube».

<https://www.facebook.com/chaniafilmfestival>
https://www.youtube.com/channel/UC2_scVDP0p5baXdl538FIA

ΚΟΡΕΑΤΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Αν λατρέψατε την ταινία "Παράσιτα" που θριάμβευσε στα φετινά Όσκαρ και είστε και σινεφίλ, τότε ίσως πρέπει να ρίξετε μια ματιά στο κανάλι Korean Film Archive στο YouTube (<https://www.youtube.com/user/Korean-Film/featured>). Πρόκειται για μια ιδιωτική πρωτοβουλία της Νότιας Κορέας, που ανταποκρίνεται στην όλο και αυξανόμενο ζήτηση και αποδοχή για κορεατικές ταινίες στο κόσμο. Στο κανάλι θα βρείτε 190 κλασικές κορεατικές ταινίες από το 1930 και μετά, δωρεάν, για θέαση. Ασπρόμαυρες και έγχρωμες ταινίες, διαφόρων σκηνοθετών, βρίσκονται ψηφιακά αποκατεστημένες στο αρχείο του.

Η Google μάλιστα, ανέλαβε την αγγλική μετάφραση των υποτίτλων, ενώ στην περιγραφή κάτω από κάθε βίντεο, θα βρείτε πληροφορίες για τους συντελεστές και την υπόθεση κάθε ταινίας

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Οι θησαυροί της **Εθνικής Πινακοθήκης** σας περιμένουν να τους ανακαλύψετε στην ιστοσελίδα της <https://www.nationalgallery.gr/el/sulloges.html>

Μόνιμη συλλογή ζωγραφικής <https://www.nationalgallery.gr/el/zo-graphikh-monimi-ekthesi.html>

Μόνιμη συλλογή γλυπτικής <https://www.nationalgallery.gr/el/gluptikh-monimi-ekthesi.html>

Ψηφιακές παρουσιάσεις <https://www.nationalgallery.gr/el/psiphiake-parousiaseis/museums.html>

Επίσης, τα έργα της μόνιμης συλλογής της **Δημοτικής Πινακοθήκης Χανίων**, μαζί με ενδιαφέρουσες πληροφορίες για τους καλλιτέχνες που τα υπογράφουν, υπάρχουν στην ιστοσελίδα <https://exhibits.pinakothiki-chania.gr/exhibit-138>.

Η ΤΕΧΝΟΠΟΛΗ ΤΟΥ Δ. ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ανοικτή και προσβάσιμη σε όλους με ένα μόνο "κλικ" είναι η Τεχνόπολη του δήμου Αθηναίων προσφέροντας μια σειρά από δραστηριότητες μέσω του διαδικτύου ώστε μικροί και μεγάλοι να ψυχαγωγηθούν αλλά κυρίως να διασκεδάσουν.

Όσοι επισκέπτονται την ιστοσελίδα της Τεχνόπολης αλλά και του Βιομηχανικού Μουσείου Φωταερίου έχουν τη δυνατότητα πλέον να περιηγηθούν στο VR tour της μοναδικής έκθεσης αφιερωμένης στην ελληνική βιομηχανία "160 χρόνια made in Greece". Παράλληλα στην ιστοσελίδα www.gasmuseum.gr προσφέρονται δύο video games για τα παιδιά, μέσω των οποίων, μπορούν να ανακαλύψουν την ιστορία και την λειτουργία του παλιού εργοστασίου φωταερίου. Στο πρώτο μαθαίνουν και γνωρίζουν τις ειδικότητες των επαγγελματιών και τις συνθήκες εργασίας μέσα στο εργοστάσιο ενώ στο δεύτερο έρχονται σε επαφή με την πρώτη ύλη από την οποία δημιουργείται το φωταέριο αλλά και τη γραμμή παραγωγής του. Δημιουργικές κάρτες με παιχνίδια, κρυπτόλεξα, λαβύρινθοι, εικαστικές δραστηριότητες με έμπνευση από το παλιό εργοστάσιο φωταερίου, τη γραμμή παραγωγής, τα μηχανήματα και τις συνθήκες εργασίας, συμπληρώνουν την λίστα των επιλογών που διαθέτουν μικροί και μεγάλοι ώστε να περάσουν δημιουργικά και ευχάριστα τον χρόνο τους βάζοντας χρώμα στο εργοστάσιο, βρίσκοντας κρυμμένες λέξεις και φωτίζοντας την πόλη.

ΜΟΥΣΕΙΑ

Ψηφιακή βόλτα στα μουσεία της Ελλάδας

«Τις μέρες αυτές που "μένουμε σπίτι" η τεχνολογία μάς επιτρέπει να θαυμάσουμε κορυφαία μνημεία και έργα της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, χωρίς βιασύνη και συνωστισμό. Δε βγαίνουμε από το σπίτι για να περπατήσουμε στους αρχαιολογικούς χώρους», αναφέρει η σχετική ανακοίνωση του ΥΠΠΟΑ που καλεί μικρούς και μεγάλους να γνωρίσουν με αυτόν τον εναλλακτικό τρόπο τα μουσεία της χώρας μας.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το ΥΠΠΟΑ, μπορεί κανείς να παρακολουθήσει ή να επισκεφθεί τα παρακάτω μουσεία που διαθέτουν διαδικτυακές εφαρμογές περιήγησης στις συλλογές αλλά και στους χώρους των εκθέσεων τους:

A. Αρχαιολογικά Μουσεία του ΥΠΠΟΑ

1. Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο www.namuseum.gr
2. Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης www.amth.gr
3. Λευκός Πύργος www.lpth.gr
4. Νομισματικό Μουσείο www.nummus.gr
5. Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο www.ebyzantinmuseum.gr
6. Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού www.mbp.gr
7. Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου www.heraklionmuseum.gr
8. Μουσείο Ασιατικής Τέχνης www.matk.gr
9. Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων www.amio.gr
10. Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας www.igoumenitsmuseum.gr
11. Αρχαιολογικό Μουσείο Τεγέας www.tegeamuseum.gr

B. Εποπτευόμενα Μουσεία από το ΥΠΠΟΑ

1. Το **Μουσείο της Ακρόπολης** διαθέτει διαδικτυακά ψηφιακές εφαρμογές που αναδεικνύουν τα εκθέματα και "φωτίζουν" πτυχές του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού.

www.theacropolismuseum.gr/el/content/ekpaideftiko-yliko
Ενδεικτικά:

-«Χρωμάτισε την Πελοπόρο». Ο μικρός χρήστης διαλέγει το πινέλο και τα χρώματα που επιθυμεί δημιουργώντας πολλές και απίθανες παραλλαγές στην εικόνα του αγάλματος της Πελοπόρου

<https://www.theacropolismuseum.gr/peploforos/>

-Πρόγραμμα Γλαύκα. Στο πολυεπίπεδο αυτό διαδικτυακό παιχνίδι, για παιδιά από 12 ετών, πρωταγωνιστής είναι η Γλαύκα, το ιπτάμενο ρομπότ. Στόχος της εφαρμογής είναι να γνωρίσουν τα παιδιά τα έργα αποκατάστασης των μνημείων της Ακρόπολης. <http://acropolisvirtualtour.gr/theglafkaproject/#/el/home>

2. Στο **Μουσείο Μπενάκη**, (www.benaki.org) λειτουργούν εικονικές περιηγήσεις, σε όλες τις αίθουσες. Παρουσιάζονται, επίσης, εκατοντάδες έργα τέχνης με ηχητική ξενάγηση σε έξι γλώσσες: Μουσείο Μπενάκη Ελληνικού Πολιτισμού, Μουσείο Μπενάκη Ισλαμικής Τέχνης, Μουσείο Μπενάκη / Πινακοθήκη Γκίκα, Μουσείο Μπενάκη / Εργαστήριο Γιάννη Παππά.

Γ. Άλλες Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού

Η Υπηρεσία Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης διαθέτει στην ιστοσελίδα της (www.ysma.gr) ανοικτές ψηφιακές εφαρμογές και ποικίλο υλικό για τα μνημεία και τα αναστηλωτικά έργα στην Ακρόπολη.

- **Εικονική Περιήγηση Ακρόπολης**. Αποτελείται από εικόνες και πανοράματα υψηλής ανάλυσης, καθώς και από λεπτομερείς φωτογραφικές απεικονίσεις επιλεγμένων εξωτερικών όψεων των αρχαίων τειχών που περιβάλλουν το βράχο. Κάθε άποψη συνοδεύεται από περιγραφικά στοιχεία σχετικά με τα μνημεία και επιλεγμένα σημεία ενδιαφέροντος. Οι χρήστες έχουν τη δυνατότητα να πλοηγηθούν στην εφαρμογή είτε διαδικτυακά, είτε μέσω των κινητών τους τηλεφώνων.

<http://www.acropolisvirtualtour.gr>

-**Η Ζωφόρος του Παρθενώνα**. Ο χρήστης μπορεί να γνωρίσει τη ζωφόρο είτε ανά λίθο, είτε μέσα από θεματικούς περιπάτους στις επιμέρους ενότητες (ιππέες, άρματα, θεοί κλπ) ενώ τα παιδιά καλούνται να παίξουν μέσα από τεστ μνήμης ή χρωματισμού. <http://www.parthenonfrieze.gr>

- **"Ακολούθησε τον Οδυσσέα"**

Στον κόμβο του ΥΠΠΟΑ, στην εφαρμογή "Ακολούθησε τον Οδυσσέα" περιλαμβάνεται όλο το εκπαιδευτικό υλικό που έχει εκπονηθεί από τις υπηρεσίες του Υπουργείου. Ο ταξιδευτής Οδυσσέας μας παίρνει μαζί του σε ένα συναρπαστικό ταξίδι στον ελληνικό πολιτισμό από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. <http://followodyseus.culture.gr/>

-Εκπαιδευτική έκθεση **"Ανακαλύπτουμε το αρχαίο θέατρο"**. Είναι η διαφορετική πρόταση προσέγγισης του αρχαίου θεάτρου, με διαδραστικές εφαρμογές, ηχητικά ντοκουμέντα, εκμαγεία αρχαίων αντικειμένων, αντίγραφα αρχαίων μουσικών οργάνων και φωτογραφικό υλικό. Η έκθεση "Ανακαλύπτουμε το αρχαίο θέατρο" φιλοξενείται στο Μουσείο Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου, όπου πραγματοποιείται και το ομώνυμο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. <http://ancienttheater.culture.gr/el/anakaluptoume-to-arxaiio-theatro>.

ΧΡΗΣΤΟΣ
ΚΟΤΣΑΥΤΗΣ*

Περί αστροφωτογράφισης

Το νεφέλωμα της Λιμνοθάλασσας

Μια από τις πιο όμορφες εικόνες του νυχτερινού ουρανού. Εκεί που τα άστρα ανταγωνίζονται το αέριο και τη σκόνη μέσα στο μεγαλοπρεπές Νεφέλωμα της Λιμνοθάλασσας (Lagoon Nebula)

Στην αστροφωτογράφιση

Είναι ένας από τους αγαπημένους στοχούς των αστροφωτογράφων του καλοκαιρινού νυχτερινού ουρανού. Είναι ευκολός στην καταγραφή του και χρησιμοποιώντας μεγάλους χρόνους εκθεσης επιτυγχάνουμε την αποτύπωση λεπτομερειών της δομής του νεφέλωματος.

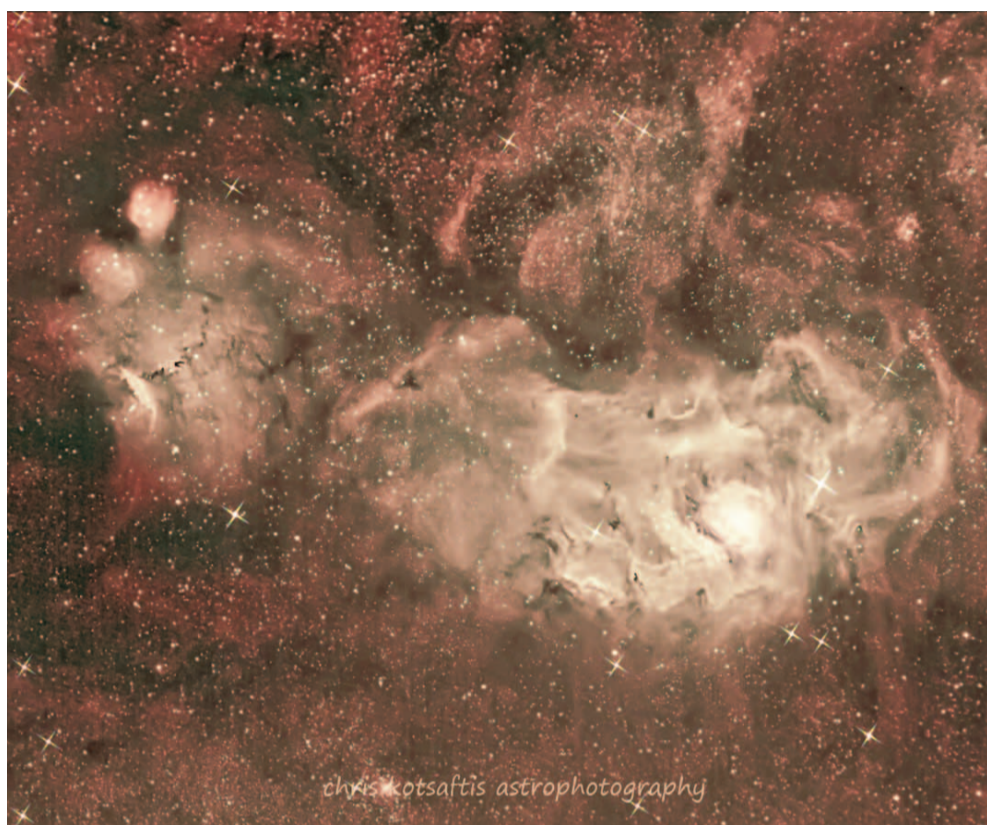
Αξιζει νομίζω να πούμε λιγα λόγια για την αστροφωτογράφιση.

Η αστροφωτογραφία είναι ένα μεγάλο κεφάλαιο στη φωτογραφία που έχει ως στόχο τη φωτογραφική απεικόνιση των αστρονομικών σωμάτων, των ουράνιων φαινομένων και των περιοχών του νυχτερινού ουρανού. Η πρώτη φωτογραφία ενός αστρονομικού αντικειμένου (της Σελήνης) ελήφθη το 1840, αλλά οι τεχνολογικές εξελίξεις επέτρεψαν τη λεπτομερή αστρική φωτογραφία στα τέλη του 19ου αιώνα. Εκτός από τη δυνατότητα καταγραφής των λεπτομερειών των εκτεταμένων αντικειμένων όπως η Σελήνη, ο ήλιος και οι πλανήτες, η αστροφωτογραφία έχει τη δυνατότητα να απεικονίζει αντικείμενα που δεν είναι ορατά με το ανθρώπινο μάτι, όπως τα αμυδρά αστέρια, τα νεφέλωμα και τους γαλαξίες. Αυτό γίνεται με το μεγάλο χρονικό διάστημα έκθεσης, καθώς και οι φωτογραφικές μηχανές και οι ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές μπορούν να συσσωρεύσουν και να συγκεντρώσουν φωτόνια σε αυτές τις μεγάλες χρονικές περιόδους.

Η αστροφωτογραφία είχε πρωταρχικό ρόλο στις έρευνες του ουρανού και στην ταξινόμηση των αστερών, και με την πάροδο του χρόνου έδωσε τη θέση της σε ένα πιο εξελιγμένο εξοπλισμό και τεχνικές σχεδιασμένες για συγκεκριμένους τομείς της επιστημονικής έρευνας.

ΣΤΗΝ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ

Το Νεφέλωμα Λιμνοθάλασσας, γνωστό και ως M8 (Μεσιέ 8) ή NGC 6523, είναι ένα διάχυτο νεφέλωμα που βρίσκεται στον αστερισμό του Τοξότη και είναι ορατό με γυμνό μάτι σε απολύτως σκοτεινό ουρανό υπό καλές συν-

chris kotsaftis astrophotography

θήκες ορατότητας.

Το νεφέλωμα αυτό πήρε το όνομά του από τη σκοτεινή ζώνη, από σκόνη που χωρίζει τα δύο φωτεινά τμήματά του.

Το νεφέλωμα ανακαλύφθηκε το 1747 από τον Γάλλο αστρονόμο Guillaume Le Gentil και ενσωματώθηκε στον κατάλογο του Μεσιέ το 1764. Ο Τζον Χέρσελ ανακάλυψε ότι η λαμπρότερη κεντρική περιοχή του νεφέλωματος είχε μορφή κλεψύδρας και για το λόγο αυτό έχει ονομαστεί Hourglass Nebula (Νεφέλωμα Κλεψύδρας). Αυτή η περιοχή παρατηρήθηκε με το διαστημικό τηλεσκόπιο Hubble το 1997 και θεωρείται χώρος σχηματισμού αστερών (αστρογένεσης). Το 1890, η Ιρλανδέζα αστρονόμος Agnes Mary Clerk έδωσε στο M8 την ονομασία «νεφέλωμα της Λιμνοθάλασσας».

Το Νεφέλωμα Λιμνοθάλασσας αποτελεί ένα τεράστιο νέφος ιονισμένου υδρογόνου και κοινιόρου (σκόνης), το οποίο λούζεται από το φως ενός γαλάζιου υπεργίγαντα, του αστέρα 9 Τοξότη. Το νεφέλωμα έχει μέγεθος περίπου 100 ετών φωτός και απέχει περί τα 5.000 έτη φωτός, γεγονός που του προσδίδει φαινόμενα

διάμετρο τρεις φορές μεγαλύτερη από αυτήν της Πανσέληνου. Το νεφέλωμα, όπως πολλά διάχυτα νεφέλωμα, περιλαμβάνει ένα ωραίο ανοικτό σμήνος, το NGC 6530, που αποτελείται από πολύ θερμούς και νέους αστέρες με ηλικία μόνο 2 εκατομμυρίων ετών. Η περιοχή της κλεψύδρας, το Hourglass Nebula, που λούζεται από το φως του αστέρα Herschel 36, πιστεύεται ότι είναι χώρος αστρογένεσης.

Όπως και πολλά άλλα νεφέλωμα, το Νεφέλωμα της Λιμνοθάλασσας εμφανίζεται ροζ στις έγχρωμες φωτογραφίες αλλά είναι γκριζό όταν το κοιτάζουμε με γυμνό μάτι ή τα τηλεσκόπια. Γιατί το ανθρώπινο μάτι έχει πτωχή χρωματική ευαισθησία σε επίπεδα χαμηλού φωτός.

Το κόκκινο αέριο που λάμπει έντονα στην εικόνα προκύπτει όταν το υψηλής ενέργειας φως των άστρων πέφτει πάνω στο διαστρικό αέριο του υδρογόνου. Οι δε σκοτεινές ίνες από σκόνη που περιτυλίγουν το M8 δημιουργήθηκαν στις ατμόσφαιρες των ψυχρών γιγαντιαίων άστρων και στα συντρίμια από τις εκρήξεις των υπερκαινοφανών¹.

Είναι ένα από τα δύο μόνο ορατά νεφέλωμα με γυμνό μάτι (το άλλο είναι το νεφέλωμα του Ωριωνα), όπου σχηματίζονται νέα άστρα, σε περιοχή του ουρανού όπου μπορούμε να δούμε και από την Ελλάδα. Με μικρά τηλεσκόπια το Νεφέλωμα της Λιμνοθάλασσας είναι ένα ευδιάκριτο ωοειδές νεφέλωμα με ένα κλωνοειδές καθορισμένο πυρήνα, σαν ένα κλωνοειδές ουράνιο λουλούδι. Ειδικά τώρα το καλοκαίρι είναι ένα πολύ ωραίο θέαμα στο νυχτερινό ουρανό μας.

Το ανοικτό αστρικό σμήνος που τυλίγεται από το Νεφέλωμα της Λιμνοθάλασσας είναι γνωστό ως NGC 6530, και περιέχει αρκετές δωδεκάδες καυτά νέα αστέρια που σχηματίστηκαν μόλις σε αυτό το νεφέλωμα.

Το φως από το αντικείμενο M8 που βλέπουμε σήμερα έφυγε από αυτό πριν περίπου 5.000 χρόνια, ενώ το φως χρειάζεται περίπου 50 χρόνια για να διασχίσει αυτό το τμήμα του M8.

Υπερκαινοφανείς

Ο όρος υπερκαινοφανείς αστέρες ή σουπερνόβα (supernova) αναφέρεται σε διάφορους τύπους εκρήξεων που συμβαίνουν στο τέλος της ζωής των αστερών κατά τις οποίες παράγουν εξαιρετικά φωτεινά αντικείμενα, αποτελούμενα από πλάσμα, (ιονισμένη ύλη) και των οποίων η αρχική φωτεινότητά τους στη συνέχεια αδυνατεί μέχρι του σημείου της αφάνειας μέσα σε λίγους μήνες. Η έκρηξη των αστερών είναι τεραστίων διαστάσεων, ξεπερνά την ενέργεια που εξαπολύεται από τον Ήλιο και κατ' αυτό τον τρόπο "πεθαίνουν". Από τη γήινη ατμόσφαιρα και γενικά από τη γη ένας σουπερνόβα φαίνεται σαν ένα εξαιρετικά φωτεινό αστέρι που δε βρισκόταν σε εκείνη τη θέση πριν κάποιες ώρες. Ο θάνατος του αστεριού, ο λεγόμενος σουπερνόβα έρχεται μετά από περίπου 10 με 20 εκατομμύρια έτη.

Πηγές: wikipedia, Αστρονομική Εγκυκλοπαίδεια, physics4u.gr

* Ο Χρήστος Κοτσαυτής είναι αστροφωτογράφος και μουσικός

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Αναβολή εκδήλωσης για την Ημέρα Ποίησης

Ματαιώθηκε η εκδήλωση για την Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης 2020, με καλεσμένους δύο νέους ποιητές, την Κρυστάλλη Γλυνιαδάκη και τον Πάνη Δούκα που είχε προγραμματιστεί για χθες Παρασκευή 20 Μαρτίου στο χώρο της Δημοτικής Πινακοθήκης Χανίων. Στη σχετική ανακοίνωση της Δημοτικής Βιβλιοθήκης, με αφορμή την Ημέρα, περιλαμβάνονται δύο ποιήματα της Κρυστάλλης Γλυνιαδάκη και του Γιάννη Δούκα:

ΛΕΡΑ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑΤΑ

Το κτήνος που είναι ο Άνθρωπος
Κάθεται και διαβάζει ποίηση
Σκεπτόμενος το τεθλασμένο φως
Και τον αυθάδη χρόνο.
Και την επομένη ανοίγει λάκκους
Κι οδηγεί μες τις κοιλιές τους
Εκατομμύρια μικρά πτηνά, γίδια
και βόδια, τα θάβει ζωντανά
μην τον κολλήσουν γρίπη.
Γυρνάει κατόπι στο βιβλίο του ήσυχα
Και συλλογιέται τα λόγια του Ποιητή

Πως δεν μπορούσε ήλιο ν' αντικρύσει
Πως δεν μπορούσε να αντικρύσει θάνατο.
Ποιος σου 'δωσε δικαίωμα να σκοτώνεις
Με τέτοιο τρόπο τα ζωντανά της Γης;
Να τα εκτρέφεις για να τα σφάζεις μόνο,
Να τα πληθαίνεις για να τα θάβεις ζωντανά;
Άκου, Άνθρωπε.

Είσαι μικρότερος και από κόκκο άμμου
Στο μικροσκόπιο της πλάσης. Κι όμως
Χώνεις τα χέρια σου παντού
Σε κάθε κόγχη και μεμβράνη υγρή της φύσης
Θέλεις να δεις, να κυριεύσεις, να ορίσεις.
Βιάζοντας ό,τι αγγίζεις.
Σκοτώνεις ό,τι σ' εμπιστεύεται
και ό,τι δε σου ανήκει.
Τη μάνα σου και το παιδί σου θάβεις,
αυτό που ήσουν κι αυτό που έρχεται.
(Κρυστάλλη Γλυνιαδάκη, αδημοσίευτο)

Ο ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ

Ορχομενός και Λεύκτρα, Λιβαδιά
Αράχοβα, Χαιρώνεια και Θήβα
Οινόφυτα και Δίστομο. Μοτίβα:

Σαράντα παλικάρια φτερωτά
Οιδίποδας, Ες-Ες και μαύρο κίονι
Χορεύει στον καθρέφτη η Αντιγόνη
(Πλαταιές, Τανάγρα) Δεν καταλαβαίνει
Στ' αλήθεια Βοιωτία τι σημαίνει
Στη θάλασσα κλεισμένα τα νησιά
Γερόντισσες τυφλές και μαυροφόρες
Τους μίτους ξεδιαλέγουν και τις ώρες
Κερώντας τσικουδιά και τσιμουδιά
Ποιος είναι; θα ρωτάς, θα λέει: Ποιος άλλος;
Αιώνες στην ακτή θα τρέχει ο Τάλως
Φωνές στην αγορά, σμίγουν και σπάνε
Σαν ίχνη, στο λιμάνι που σε πάνε
Θα έρθει άλλη μια Πρωταπριλιά
Στο San Serriffe θα φτάσουμε. Απόψε
Τον κόσμο σε μικρά κομμάτια κόψε
Και πάμε να κρυφτούμε στη σπηλιά
Ανάμεσα στου χρόνου τα δοκάρια
Τα φώτα αναβοσβήνουν. Βγάλ' τα ζάρια
Να παίξουμε γραφή και φαντασία
Στην ένδον, την κρυφή, γεωγραφία
(Γιάννης Δούκας,
Στα Μέσα Σύνορα, Πόλις 2011)

Πέθανε ο ηθοποιός Πάνος Χατζηκουτσέλης

ΑΠΕ - ΜΠΕ » Σε ηλικία 74 ετών έφυγε από τη ζωή ο ηθοποιός Πάνος Χατζηκουτσέλης. Ο Πάνος Χατζηκουτσέλης γεννήθηκε στην Αθήνα στις 5 Δεκεμβρίου του 1945. Έκανε την πρώτη του εμφάνιση στην τηλεόραση, στην σειρά «Αναδυόμενη», το 1978 από την YENEΔ. Συνέχισε την πορεία του στην τηλεόραση ως ένας εξαιρετικός χαρακτήρας, σε εμβληματικές παραγωγές, όπως «Μαντάμ Σουσου» και «Η ζωή του Ατίκ».

Έγινε ευρέως γνωστός όταν υποδύθηκε τον «Παπαπέτρου» στην σειρά του ANT1 «Εκείνες και Εγώ» (1996), στο πλάι του Γιάννη Μπέζου. Συμμετείχε επίσης σε δημοφιλείς σειρές όπως: «Ντόλτσε Βίτα», «Στο Παρά 5», «Επτά Θανάσιμες Πεθερές» και «Safe Sex».

Οι ιατρικές πρακτικές συνοδεύουν τον άνθρωπο από τη στιγμή που έκανε τα πρώτα του βήματα στη γη. Ο δρόμος που ακολούθησε η ιατρική στο πέρασμα του χρόνου, είναι γεμάτος από εκπληκτικές ιστορίες αυτοσχεδιασμού, άγνοιας, απάτης, πάθους ή και λάθους.

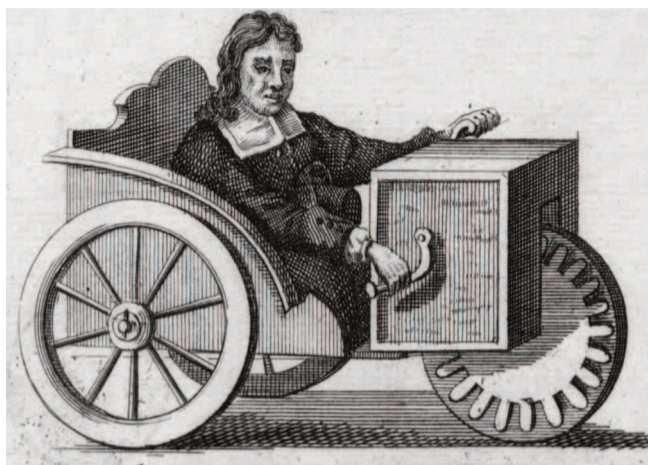
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΓΙΑΝΝΗΣ
M.Sc.

Ιστορία της Ιατρικής: Ένα απίθανο ταξίδι στον χρόνο

μέρος 174ο

Πίνακας του Gerrit Lundén (1622-1686) που απεικονίζει χειρουργό, ενώ εκτελεί επέμβαση στον ώμο ασθενούς (Πανεπιστήμιο Göttingen Γερμανίας).

Η αναπηρική "καρέκλα" του Stephan Farffler (1655) ήταν η πρώτη προσπάθεια υποβοήθησης κίνησης αναπήρων στα κάτω άκρα, με ένα τρίτροχο όχημα που κινούνταν με την περιστροφική κίνηση των χεριών.

Προσθετικά μέλη μικρού κοριτσιού, στην Αγγλία της δεκαετίας του 1960.

Σετ χειρουργικών εργαλείων του 15ου αιώνα, που βρέθηκε στην Περούτζια της Ιταλίας.

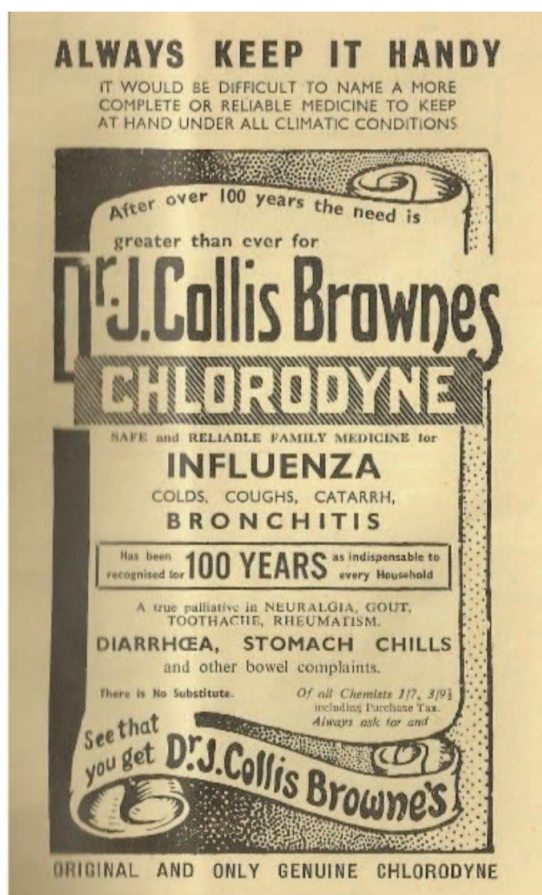
Πολυτελής αναπηρική καρέκλα, που κατασκευάστηκε για μέλος της βασιλικής οικογένειας των Αψβούργων της Αυστρίας (1740).

Κουτί ομοιοπαθητικών φαρμάκων που περιέχει 112 διαφορετικά φιαλίδια, στην Αγγλία του 1820.

"Η Αφροδίτη του Kostienki" αποτελεί ένα από τα παλαιότερα προϊστορικά γλυπτά που βρέθηκε στην περιοχή Borshevo του ποταμού Don στη Ρωσία, απεικονίζει πιθανότατα έγκυο και ανάγεται στην περίοδο 20-25.000 π.Χ.

Το σκεύασμα CHLORODYNE παρασκευάστηκε το 19ο αιώνα από το Βρετανό dr John C. Browne, αρχικά για τη θεραπεία της χολέρας και στη συνέχεια της διάρροιας, της αϋπνίας, της βρογχίτιδας, της νευραλγίας και της ημικρανίας. Στη σύστασή του περιείχε εκχύλισμα οπίου, κάνναβης και κλωροφορμίου.

Δοχεία από αιθέρα, αναισθητικό που ανακαλύφθηκε το 1842 και χρησιμοποιήθηκε επί δεκαετίες σε εγχειρήσεις ασθενών.

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΣΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Η λατινική ονομασία του βοτάνου είναι *Zingiber officinale* (Ζιγγίβερι το φαρμακευτικό). Το συναντούμε με τα ονόματα Ζιγγίβερι ή Πιπερόριζα. Ανήκει στην οικογένεια των Ζιγγιβεριδών. Είναι πόα πολυετής που φτάνει σε ύψος τα 130 εκατοστά.

Τζίντζερ

Καλλιεργείται στις θερμές χώρες, κυρίως στις Ινδίες, την Τζαμάικα (όπου βγαίνει η καλύτερη ποιότητα) και την τροπική Κίνα.

Μερικά από τα στελέχη του είναι στείρα και χρησιμεύουν στην αφομοίωση, ενώ άλλα φέρουν άνθη. Τα άνθη αναπτύσσονται εσωτερικά σε κωνοειδείς ταξιανθίες οι οποίες αποτελούνται από σειρές πράσινων βράκτιων φύλλων. Εσωτερικά κάθε βράκτιου προκύπτουν λουλούδια με ποικιλία χρωμάτων όπως άσπρα, κίτρινα και πορτοκαλί. Οι καρποί του φυτού είναι κάψες που αλλάζουν χρώμα καθώς ωριμάζουν, από πράσινο σε καφέ με πορτοκαλί εσωτερικό.

Τα φύλλα που προκύπτουν είναι μυτερά, λεία και μακριά, με μήκος περίπου 1,5 με 2,5 εκατοστά και πλάτος 8 με 15 εκατοστά, ενώ ο μίσχος τους αναπτύσσεται αντιδιαμετρικά, κατ' εναλλαγή των πλευρών.

Το φυτό πολλαπλασιάζεται με το αρθρωτό και αρωματικό ρίζωμα του. Έχει κονδυλώδες ρίζωμα με χαρακτηριστική καφέ φλούδα στο εξωτερικό του, ενώ εσωτερικά έχει ανοικτό κίτρινο χρώμα και αναδύει χαρακτηριστικό πικάντικο και λεμονοειδές άρωμα. Το ρίζωμα αυτό όταν ξεραθεί και αλεσθεί δίνει το τζίντζερ.

Εκτός των θεραπευτικών του ιδιοτήτων το φυτό χρησιμοποιείται στην βιομηχανία μπισκότων και κέικ καθώς και στην παρασκευή ηδύποτων και σαλτσών.

Ιστορικά στοιχεία

Στην αρχαιότητα το μπαχαρικό αυτό το πουλούσαν στην Αθήνα και τη Ρώμη. Στον μεσαίωνα οι Ισπανοί το μεταφύτευσαν στην κεντρική Αμερική.

Η καταγωγή του είναι από την τροπική Ασία και χρησιμοποιείται στη Δύση εδώ και 2000 χρόνια.

Είναι ξηρό και καυτό βότανο που παραδοσιακά το έπαιρναν για να θερμάνει το στομάχι και να διώξει το κρυολόγημα.

Κατά τον 18ο αιώνα, το πρόσθεταν σε γιατρικά για να τροποποιήσουν τη δράση τους, και να μειώσουν τις ερεθιστικές επιδράσεις στο

στομάχι.

Το τζίντζερ το χρησιμοποιούν στις παραδοσιακές κινέζικες συνταγές και σήμερα.

Στην Κίνα, η νωπή ρίζα χρησιμοποιείται κυρίως ως εφιδρωτικό και ως αποχρεμπτικό για κρυολογήματα και ψύξεις. Ψημένη σε ζεστή στάχτη χρησιμοποιείται για την διάρροια και το σταμάτημα της αιμορραγίας. Η επιδερμίδα της ρίζας χρησιμοποιείται για οιδήματα και το φούσκωμα της κοιλιάς. Η αποξηραμένη ρίζα χρησιμοποιείται κυρίως για να θερμάνει και να διεγείρει το στομάχι και τους πνεύμονες.

Φέτες της ρίζας τζίντζερ βρασμένες σε ζεστό νερό με προσθήκη λεμονιού ή χυμού πορτοκαλιού και μελιού, είναι ένα δημοφιλές φυτικό ποτό στην ιατρική Αγιουβέρδα, για την ανακούφιση του κοινού κρυολογήματος, του βήχα και του πονόλαιμου.

Η πιπερόριζα χρησιμοποιείται ως βάση για πολλά αφεψήματα Αγιουβέρδα, για να συγκαλύψει την πικρία και να δώσει πιο ευχάριστη γεύση στα τελικά ροφήματα.

Οι τζιντερόλες αυξάνουν την κινητικότητα του γαστρεντερικού σωλήνα και έχουν αναλγητικές, πρεμιστικές, αντιφλεγμονώδεις, και αντιβακτηριακές ιδιότητες.

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Η δράση του είναι διεγερτική, άφουση, φλογιστική και εφιδρωτική.

Είναι πολύ χρήσιμο όταν έχουμε τάση προς εμετό και ναυτία κατά τη διάρκεια ταξιδιού. Αν μασήσετε λίγο από βότανο θα δείτε άμεσα αποτελέσματα.

Το χρησιμοποιούμε ως διεγερτικό της περιφερειακής κυκλοφορίας όταν υπάρχει κακή κυκλοφορία, χιονίστρες και κράμπες.

Σε εμπύρετες καταστάσεις δρα ως εφιδρωτικό προωθώντας την εφίδρωση. Αναζωογονεί την καρδιά και το κυκλοφορικό και έτσι είναι κατάλληλο για τις περιπτώσεις κρύων χεριών και ποδιών.

Η θερμαντική και αποχρεμπτική δράση του αποβάλλει βλέννες και φλέγμα από τους πνεύμονες. Το τσάι τζίντζερ είναι καλό για κρυολογήματα, βήχα και τη γρίπη γιατί η ροκ α λ ε ί απεκκριτική εφίδρωση.

Χυμός ή τσάι

από τζίντζερ χρησιμοποιείται για μασάζ στο κεφάλι και αναζωογονεί τα μαλλιά.

Σαν άφουσο προωθεί τις γαστρικές εκκρίσεις και χρησιμοποιείται στη δυσπεψία, τον τυμπανισμό και τον κολικό. Διευκολύνει πολύ την πέψη και χρησιμοποιείται ως τονωτικό ορεκτικό για τους αναρρωνύοντες. Με γαργάρες ανακουφίζει τον ερεθισμένο λαιμό.

Εξωτερικά, η ρίζα χρησιμοποιείται για τη θεραπεία σπασμωδικού πόνου, σε ρευματισμούς, οσφυαλγία, εμπνορορρικές κράμπες και διαστρέμματα.

Αποτελεί την βάση για πολλές θεραπευτικές μεθόδους αγωγής της συνδετικής και των μυϊκών διαστρεμμάτων.

Παρασκευή και δοσολογία

Παρασκευάζεται ανάλογα. Η φρέσκια ρίζα παρασκευάζεται ως έγχυμα ρίχνοντας ένα φλιτζάνι βραστό νερό σε 1 κουταλάκι του τσαγιού βότανο και το αφήνουμε 5 λεπτά. Το ρόφημα αυτό το πίνουμε όποτε χρειάζεται.

Η αποξηραμένη ρίζα παρασκευάζεται ως αφέψημα. Ρίχνουμε 1,5 κουταλιά του τσαγιού βότανο σε 1,5 φλιτζάνι νερό. Μόλις το νερό βράσει χαμηλώνουμε τη φωτιά και το αφήνουμε να σιγοβράσει 5-10 λεπτά. Το ρόφημα το πίνουμε όποτε χρειάζεται.

Προφυλάξεις

Αποφεύγουμε την υπερβολική ποσότητα του βοτάνου σε περίπτωση που υπάρχει θερμό ή υπερδιεγερμένο στομάχι, όπως σε περίπτωση έλκους. Χρησιμοποιούμε το τζίντζερ με προσοχή κατά την διάρκεια της εγκυμοσύνης.

Ανθιση - χρησιμοποιούμενα μέρη - συλλογή

Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιείται η ρίζα του φυτού. Το ρίζωμα του φυτού εξάγεται όταν ξεραθούν τα φύλλα.

Συστατικά - χαρακτήρας

Βότανο δριμύ, καυτό και ξηρό. Περιέχει μεγάλη ποσότητα πτητικού ελαίου που συνίσταται από ζιγγιβερίνη, ζιγγιβερόλη, φελανδρίνη, βορνεόλη, κινεόλη, κινράλη, άμυλο, γλίσκρασμα και ρητίνη. Περιέχει ακόμη λίπη, πρωτεΐνη, άμυλο, βιταμίνες Α και Β, μέταλλα και αμινοξέα.

Αφορμή

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

yannis.kalo@gmail.com • no14me.blogspot.gr/

Σε ποιον ανήκει η κόλαση

» Κωνσταντίνος Τζαμιώτης (εκδόσεις Μεταίχμιο)

Σε ποιον ανήκει η κόλαση - Κωνσταντίνος Τζαμιώτης (εκδόσεις Μεταίχμιο)
Το Σε ποιον ανήκει η κόλαση αποτελεί το ένατο πεζογραφικό βήμα του Κωνσταντίνου Τζαμιώτη. Πρόκειται για μια εκτενή συλλογή σύντομων διηγημάτων, την οποία με δυο λόγια θα χαρακτήριζα ως ευφυέστατα σκεπτική και επίκαιρα διαχρονική. Παρότι είναι η πρώτη συλλογή διηγημάτων του, μπορεί κανείς να εντοπίσει σε αυτήν όλα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της γραφής του γεννημένου στη Λάρισα συγγραφέα, ακόμα και το λιγότερο αναμενόμενο σε τόσο μικρή φόρμα, αν και το πλέον αναγνωρίσιμο στο συνολικό του έργο, το πετυχημένο χτίσιμο των χαρακτήρων, χαρακτήρων που καταφέρνουν να μείνουν ανεξίτηλα χαραγμένοι στη μνήμη του αναγνώστη, όπως συνέβη με τον Αργύρη Τρίκορφο στη δική μου περίπτωση.

Αξίζει να εξετάσουμε τη θέση του Σε ποιον ανήκει η κόλαση στην εργογραφία του Τζαμιώτη. Τα τρία πρώτα έργα με τα οποία μας συστήθηκε, μέσω των εκδόσεων Ίνδικος -η νουβέλα Συνάντηση και τα μυθιστορήματα Βαθύ πηγάδι και Βαθμός δυσκολίας- ξεχώριζαν για το στυλιζάρισμά τους, επηρεασμένα εμφανώς από την κεντροευρωπαϊκή λογοτεχνία, με έντονη τη φιλοσοφική και την αισθητική αναζήτηση, με έναν λόγο πιο παλιακό, με το βλέμμα σ' ένα άχρονο παρελθόν, με μια φαινομενική απόσταση από την ελληνική πραγματικότητα. Με την Παραβολή, νουβέλα που κυκλοφόρησε το 2006 από τις εκδόσεις Καστανιώτη, έχουμε μια αλλαγή πορείας στο υλικό με το οποίο χτίζει ο Τζαμιώτης την ιστορία του, καθώς εδώ έχουμε μια πρωτότυπη ιδέα για ένα μελλοντικό περιβάλλον όπου κάποιο γραφείο αναλαμβάνει να αντικαταστήσει τον αγαπημένο εκλιπόντα με κάποιον ηθοποιό, μέχρις ότου να σβήσει ο πόνος. Αλλά και ο χρόνος εδώ είναι διαφορετικός, καθώς η πλοκή λαμβάνει χώρα σε ένα απώτερο μέλλον. Η Παραβολή αποτελεί όμως και μια ξεκάθαρη στροφή του συγγραφέα προς ένα πιο ρεαλιστικό σύμπαν, όσο οξυύμωρο και αν μοιάζει αυτό αρχικά, ενώ και ο τίτλος από μόνος του φανερώσει πολλά. Στο μυθιστόρημα Η εφεύρεση της σκιάς ο Τζαμιώτης θα περάσει ξεκάθαρα σε ελληνικό έδαφος, μια ιστορία που λαμβάνει χώρα την περίοδο της δικτατορίας, εκεί που ο Ισίδωρος Γεωργίου αναλαμβάνει την παρουσίαση του πρώτου δελτίου ειδήσεων στη νοηματική.

Πέντε χρόνια θα μεσολαβήσουν από το 2008, όταν και κυκλοφόρησε Η εφεύρεση της σκιάς, μέχρι το 2013 και το μυθιστόρημα Η πόλη και η σιωπή. Ο χρόνος είναι τώρα και ο τόπος είναι εδώ, η Αθήνα που μαστίζεται από μια τεράστια οικονομική ύφεση, οι κανόνες της αγοράς που αλλάζουν από τη μια στιγμή στην άλλη, ο Αργύρης Τρίκορφο που τα είχε όλα και τα έχασε, ο αγώνας για την επιβίωση, η κατάρρευση της οικογενειακής του ζωής όπως την ήξερε. Ο Τζαμιώτης συνεχίζει αυτό που ξεκίνησε με την Παραβολή, εμπνέεται από αυτό που βλέπει να έρχεται, αυτή η ιδιότυπη προφητεία, που κάποτε ανήκε εξ ολοκλήρου στους συγγραφείς επιστημονικής φαντασίας που αναφέρονταν σε ένα απροσδιόριστο και μακρινό μέλλον, τώρα αποτελεί γνώρισμα της ρεαλιστικής γρα-

φής, το βιβλίο κυκλοφορεί τη στιγμή που αυτό που περιγράφει συμβαίνει, ο συγγραφέας το έβλεπε να έρχεται, όταν ακόμα οι περισσότεροι σφύριζαν διάφορα και κήρυτταν πως πρόκειται για παροδικές υπερβολές. Το 2016 θα κυκλοφορήσει Το πέρασμα, από τις εκδόσεις Μεταίχμιο πια. Στο Πέρασμα, η διορατικότητα του Τζαμιώτη, όχι κάποια μεταφυσική δύναμη αλλά η ικανότητά του να αφουγκράζεται τις συνθήκες που επικρατούν, η οξυδέρκεια στην παρατήρηση και η άρνηση να εθελουφλήσει, δικαιώνεται ακόμα πιο εμφατικά. Το πέρασμα είναι η ιστορία ενός μικρού νησιού του Αιγαίου, εκεί όπου ένα βράδυ, παρασυρμένη από τους ανέμους, μια βάρκα με μετανάστες και πρόσφυγες θα βγει σε κάποια απόμακρη ακτή. Λόγω των καιρικών συνθηκών η μετακίνηση των ανθρώπων στο μεγαλύτερο γειτονικό νησί είναι αδύνατη, έτσι λοιπόν ντόπιοι και ξένοι περνούν μαζί κάποιες μέρες. Εδώ ο Τζαμιώτης ισορροπεί περίφημα, χρησιμοποιώντας πλήθος αφηγηματικών φωνών, επιχειρώντας να παρατηρήσει τη συμβίωση από κάθε πιθανή οπτική γωνιά, ένα βιβλίο που θα συνεχίσει να είναι επίκαιρο. Στο προτριετία μυθιστόρημά του Ίσως την επόμενη φορά, μια ιδιότυπη ερωτική ιστορία, που ξεκινά με τον ήρωα συγγραφέα να ακολουθεί μια κοπέλα που είδε στο μετρό να διαβάζει το βιβλίο του, καταλήγει σε μια επίκαιρη ιστορία για τη δυσκολία της συντροφικότητας και τη μοναξιά.

Και όλη αυτή η αναδρομή για να φανεί η ιδιαίτερη σημασία του Σε ποιον ανήκει η κόλαση στο συγγραφικό σύμπαν του Τζαμιώτη. Στα κάτι παραπάνω από εκατόν πενήντα (!) διηγήματα της συλλογής συναντά κανείς και τις τρεις περιόδους του corpus του συγγραφέα, γραμμένα με ένα στυλ παλιακό, που θυμίζει κάτι από Μπέρνχαρντ στον Μίμο των φωνών, με μια διάθεση παραβολική, με αναφορές σε διάφορες περιόδους της ελληνικής πραγματικότητας. Ιστορίες που ίσως έχουν συμβεί, ίσως και όχι, και αυτό μικρή σημασία έχει, γιατί έχουν την απαραίτητη δύναμη για να σταθούν, ακόμα και μόνες τους έξω από τη συλλογή. Ο Τζαμιώτης τότε επιλέγει πρώτο και τότε τρίτο αφηγηματικό πρόσωπο για να διηγηθεί αυτές τις ιστορίες, για να πλησιάσει ή για να πάρει απόσταση από αυτές, για να ενσωματώσει και το εγώ ή για να επινοήσει έναν ακόμα ήρωα. Η ικανότητα του Τζαμιώτη στο χτίσιμο χαρακτήρων είναι απaráμιλλη, κάτι που είναι φανερό και εδώ, καθώς λίγες γραμμές αφήγητος του αρκούν για να μας τους γνωρίσει σε τέτοιο βαθμό ώστε οι πράξεις τους να είναι ξεκάθαρα δικές τους και όχι συγγραφικές επινοήσεις.

Φαντάζομαι πως κάποιος, διαβάζοντας το κείμενο ως εδώ, θα διατύπωνε το φόβο του για μια πιθανή ύπαρξη διδακτισμού, και δικαιολογημένα, καθώς αυτού του είδους η αφήγηση συχνά διακατέχεται από προθέσεις διδαχής. Εδώ όμως δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο. Τον Τζαμιώτη δεν τον ενδιαφέρει να διδάξει, δεν τον ενδιαφέρει να επισημάνει το σωστό και το λάθος, και τίποτα δεν τον ενδιαφέρει να ηθικολογήσει. Εκείνο που μοιάζει να τον ενδιαφέρει είναι ο τρόπος με τον οποίο μπορεί κανείς να ενσωματώσει την Ιστορία στη λογοτεχνία, ο τρόπος με τον οποίο μπορεί ο λο-

γοτέχνης να μιλήσει για όσα συμβαίνουν χωρίς να επιχειρεί να κάνει τον ιστορικό ή τον δημοσιογράφο, τον τρόπο με τον οποίο αποδεικνύεται η επαναληπτικότητα της ιστορίας, το γεγονός πως η ιστορία ενός μικρού παιδιού στον θεοσαλικό κάμπο περιγράφει με αρκετή σαφήνεια την εποχή και τις συνθήκες, αλλά ταυτόχρονα εξηγεί και την εξέλιξη των πραγμάτων, που πάντα έχουν τις αιτίες τους. Καμία ιστορία δεν έχει μόνο ένα επίπεδο ανάγνωσης, κάθε μία χρησιμεύει στον συγγραφέα για να αναδείξει κάτι μεγαλύτερο, κάτι πέρα από τα στενά όρια της κάθε ιστορίας. Συχνά επιλέγει το χιούμορ, ένα χιούμορ πικρό, που αποτελεί το τελευταίο καταφύγιο συχνά, όταν δεν μπορεί κανείς να κάνει κάτι άλλο παρά να γελάσει. Καταφεύγει συχνά στην ιστορική αληθοφάνεια, για παράδειγμα στο έργο ενός παραγνωρισμένου ποιητή που καταστράφηκε, σε ένα αμφισβητούμενο από άλλους μελετητές ντοκουμέντο, στη διαμάχη Καβάφη - Καρυωτάκη, στην ανικανότητα του δικτάτορα να σπάσει έστω και ένα αβγό.

Αγαπά ή περιφρονεί ο συγγραφέας τον άνθρωπο; Αυτό μοιάζει να είναι και το ερώτημα που βασανίζει και τον ίδιο τον συγγραφέα, το ερώτημα που κινητοποιεί την ανάγκη του να γράψει και να επικοινωνήσει τις ιστορίες αυτές. Η αγάπη στον άνθρωπο δοκιμάζεται, αναζητά διαρκώς νέες αφορμές, παρότι αποτελεί μια αδιαπραγμάτευτη αξία. Από αυτή την αγάπη πηγάζει και η ανάγκη για κατανόηση, το ενδιαφέρον για τη μελέτη της ιστορίας και η συχνή διαμάχη λογικής και συναισθήματος. Στο οπισθόφυλλο του βιβλίου αναφέρεται ότι ο Τζαμιώτης θεωρεί την παρούσα έκδοση ως ένα νέο είδος μυθιστορήματος. Η αλήθεια είναι πως αυτό με εντρίγκαρε αρκετά πριν από την ανάγνωση του βιβλίου. Τώρα, μετά το πέρας της ανάγνωσης, θα συμφωνήσω μαζί του. Αν και κάθε διήγημα διαβάξεται και στέκει περίφημα αυτόνομα, η συνολική ανάγνωση της συλλογής αφήνει τον αναγνώστη με την αίσθηση πως διάβασε ένα μυθιστόρημα, μυθιστόρημα φτιαγμένο από το κύριο υλικό της εποχής μας, την αποσπασματικότητα, τις άπειρες μικρές εικόνες που συνθέτουν το μεγάλο κάδρο, τη διάσπαση της προσοχής, την εναλλαγή των ειδήσεων και των ερεθισμάτων, την ταχύτητα με την οποία περνάμε από το ένα θέμα στο άλλο, αλλά που αν το εξετάσει κανείς πρόκειται απλώς για διαφορετική εκδοχή του ίδιου θέματος. Σε αυτή την αίσθηση συντελεί και η πυκνότητα που χαρακτηρίζει την κάθε ιστορία. Εκτενής συλλογή διηγημάτων ή ιδιότυπο μυθιστόρημα, το Σε ποιον ανήκει η κόλαση είναι ένα σπουδαίο βιβλίο, που πιάνει τον σφυγμό της εποχής και καταφέρνει να συγκεράσει την ταυτόχρονη ανάγκη για πραγματικότητα και μύθο.

Βιβλία

Μαργκώ

Αννα Γαλανού

Εκδόσεις Διόπτρα

Στον Φραγκομαχαλά της Σμύρνης ζει μια Γαλλίδα κεντήστρα, η Λίλη, με την κόρη της, Μαργκώ. Ο γάμος της δεκαεξάχρονης κοπέλας με έναν μεσήλικα, πάμπλουτο τραπεζίτη αφήνει άφωνη την αστική Σμύρνη του 1918.

Λίγο πριν την Καταστροφή του '22, η Μαργκώ υποτάσσεται στη θέληση του συζύγου της, και μετακομίζουν στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου. Η εξωτική Αλεξάνδρεια όμως, όπως την είχε φανταστεί, αποδεικνύεται εφιάλτης. Μέσα από μια σειρά απρόσμενων εξελίξεων, η ζωή της καταρρέει, κι έτσι το 1926, μόνη και χωρίς χρήματα, φτάνει στο Παρίσι αναζητώντας τη χαμένη μητέρα της.

Δύο άντρες θα βρεθούν στον δρόμο της, που θα τη διεκδικήσουν με πάθος. Η επιλογή της θα είναι δύσκολη και μοιραία, αναγκάζοντάς τη να παλέψει με νύχια και με δόντια για την αξιοπρέπεια και τη ζωή της. Από τις βεγγέρες, τα καφέ αμάν και τα σουαρέ της κοσμοπολίτισσας Σμύρνης, στην κλειστή κοινωνία της Αλεξάνδρειας, στο λαμπερό Παρίσι με τους οίκους υψηλής ραπτικής και στην όμορφη Αθήνα του Μεσοπολέμου, ο αγώνας της Μαργκώ μοιάζει να μην έχει τέλος. Όμως, κάποια στιγμή, οι μάσκες πέφτουν... Γιατί η αλήθεια έχει μόνο ένα πρόσωπο...

Αμαρόκ

Βαγγέλης Γιαννίσης

Εκδόσεις Διόπτρα

Δώδεκα χρόνια πριν, ο Φαϊζάλ Αμννί συνελήφθη για τη δολοφονία της δεκαεξάχρονης Μάλιν στο Χέλεφορς. Ομολόγησε την ενοχή του, περιγράφοντας στους αστυνομικούς με κάθε λεπτομέρεια πώς τη σκότωσε και στη συνέχεια καταδικάστηκε. Το μυστήριο λύθηκε και οι κάτοικοι της μικρής πόλης μπόρεσαν να κοιμηθούν ξανά ήσυχoi. Μέχρι τη μέρα που η γυναίκα του Φαϊζάλ αυτοκτονεί.

Η πράξη της γεννά ερωτηματικά για την ενοχή του Φαϊζάλ στον επιθεωρητή της αστυνομίας του Έρεμπρο, Άντερς Οικονομίδη. Αρχίζει να σκαλίζει την έρευνα για τη δολοφονία του δεκαεξάχρονου κοριτσιού, η οποία θα αποκαλύψει πτυχές της ζωής του θύματος που δεν είχαν διερευνηθεί και θα προκαλέσει αναστάτωση στο εσωτερικό της αστυνομίας.

Η αποθηκάριος του Αουσβιτς

Antonio G. Iturbe

Μετάφραση: Αγγελική Βασιλάκου

Εκδόσεις: Κλειδάριθμος

Η ιστορία της μικρότερης και πιο επικίνδυνης βιβλιοθήκης στον κόσμο, ειπωμένη από μια κρατούμενη του Άουσβιτς που κατόρθωσε να επιβιώσει.

Ιανουάριος του 1944. Η έφηβη Ντίτα Κράους με τους γονείς της μεταφέρεται από το γκέτο των Εβραίων της Τερεζίν στην Πράγα στο στρατόπεδο Άουσβιτς-Μπιρκενάου. Μόνο η Ντίτα Κράους και μια χούφτα ακόμα κρατούμενοι επέζησαν, έπειτα από παραμονή ενός έτους, πριν από την απελευθέρωσή τους από τους Συμμάχους την Άνοιξη του '45. Παρατηρεί τα πάντα, θυμάται τα πάντα και αφηγείται τα πάντα στον Αντόνιο Ιτούρμπε: Τον φόβο, τους συντρόφους που βρήκαν νεκρούς το πρωί από την πείνα και το κρύο, την καταναγκαστική εργασία κάτω από τα γροθνοκοπήματα των "Κάπος", τις περιοδικές "επιλογές" που ξεχώριζαν τους υγιείς από τους αρρώστους που οδηγούνταν στα κρεματορία.

Μα πάνω απ' όλα, θυμάται τον Φρέντι Χιρς, τον αρχηγό του παιδικού μπλοκ 31. Στη μαύρη λάσπη του Άουσβιτς που καταπίνει τα πάντα, ο Φρέντι Χιρς έκτισε μυστικά ένα σχολείο.

Οι Ναζί δεν το ξέρουν. Όπως δεν γνωρίζουν και την ύπαρξη της μικρότερης, κρυμμένης και παράνομης δημόσιας βιβλιοθήκης που υπήρξε ποτέ. Περιλαμβάνει έξι "ομιλούντα" βιβλία και οκτώ τυπωμένα. Τα τελευταία, η νεαρή Ντίτα τα κρύβει κάτω από το φόρεμά της με κίνδυνο της ζωής της.

Το βιβλίο τιμήθηκε με το βραβείο TROA και μεταφράστηκε σε 22 γλώσσες